

TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE SAMENLEVING VAN GEMEENTE HAARLEM
d.d. 23 maart 2023

---

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter: Dames en heren, dank voor de stilte. Ik heet u van harte welkom bij de vergadering van de commissie Samenleving op 23 maart. Als eerste agendapunt, de 'Opening en mededelingen'. Wij hebben vandaag onder andere een fotograaf in ons midden die van u een paar mooie foto's zal maken, dus probeert u zoveel mogelijk te lachen, dan komt u er goed op te staan, ik hoop ook dat u goed voorbereid bent qua kleding. Wij hebben op dinsdag 28 maart van half zes tot acht een werkbezoek bij het Nova College gepland staan. Dat is een werkbezoek waar onder andere de studenten van de hotelschool een informele maaltijd zullen verzorgen en tijdens het bezoek kunnen we het gesprek aan met het Nova College. De intekenlijst hiervoor gaat rond. Met u wil ik graag bespreken een uitnodiging die wij hebben gehad van het bestuur van TWijs voor een werkbezoek aan de internationale school van Haarlem. Zij hebben voorgesteld om dit te doen op 17 juli, een paar dagen voor het reces. Nu is mijn vraag of u dat werkbezoek op deze datum zou willen afleggen, of dat u misschien dit bezoek liever op een andere dag zou willen. Mevrouw Scholten, gaat uw gang.

Mevrouw Scholten: Kunt u even vertellen wat voor dag dat is?

De voorzitter: Jazeker. Dat is op maandagmiddag en de uitnodiging is om drie uur, dus maandag drie uur. Dan is de vraag vanuit mij aan u of u dit bezoek wil laten plaatsvinden. Mevrouw Hamzad.

Mevrouw Hamzad: Kan de tijd gewijzigd worden naar een uur later?

De voorzitter: Er is heel veel bespreekbaar, dus dit is allereerst de vraag of we dit net voor het reces willen doen en wat we van de tijd vinden. Maar allereerst, willen we dit bezoek doen? Ja, daar zie ik voldoende aandacht voor. Willen we dit bezoek voor de zomer of na de zomer? Voor de zomer? Maar goed, dan gaan we kijken en dan bij voorkeur zoveel mogelijk aan het einde van een dag, neem ik aan, dat we dat gaan plannen. Helemaal goed, dan gaan we dat met de stichting ...

Mevrouw Van der Windt: Maar misschien ook wel leuk om de school een beetje in bedrijf te zien, zou ik denken.

De voorzitter: We gaan kijken wat we kunnen plannen, maar dat is in ieder geval het idee inderdaad om het zoveel mogelijk tijdens schooltijd te doen. Even kijken. Dan hebben we ook nog een webinar Ontwikkeling doordecentralisatie beschermd wonen. Deze stond eerder op de planning, maar is doorgeschoven naar de maand mei. Een nieuwe datum hiervoor komt binnenkort in de Raadzaam te staan. Ook wil ik uw aandacht nog brengen naar het webinar op 27 maart van half zeven tot acht van ActiZ Jeugd. Het is een tweede webinar wat gaat over samen investeren in jeugd en gezin, een kompas om te komen tot bondgenootschap. Ook hiervan is de mail die verzonden is aan ons opgenomen in de Raadzaam. Tot zover alle mededeling vanuit mij.

2. Vaststellen van de agenda

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 2, het 'Vaststellen van de agenda'. We hebben geen insprekers die onder punt belangstellenden ... Die komen zo. Geen insprekers onder het punt belangstellenden, dus dat punt vervalt. Daarmee zullen we iets eerder aan het punt daarna beginnen.

3. Mededelingen commissieleden en wethouder(s)

De voorzitter: Dan nu de mededelingen van de wethouders. Wethouder van Loenen heeft aangegeven een aantal mededelingen te hebben en doet tevens de mededelingen namens wethouder Van Leeuwen. Gaat uw gang.

Wethouder Van Loenen: Dank u, voorzitter. Ik zal beginnen met de mededelingen van mijn collega Van Leeuwen. De eerste gaat over de leerlingenverordening. Donderdag 26 februari is het onderwerp Verordening leerlingenvervoer van de agenda gehaald met een ordevoorstel van de Partij van de Arbeid. Het onderwerp wordt opnieuw geagendeerd in oktober 2023, zodat de nieuwe verordening per 1 januari 2024 ingevoerd kan worden. In de tussentijd wordt, mede op basis van de amendementen die waren ingediend, goed naar de verordening gekeken en aanpassingen gedaan op plekken waar onduidelijkheden kunnen ontstaan. Ook zal er nog een extra juridische toets plaatsvinden en wordt inzichtelijk gemaakt welke consequenties de nieuwe verordening met zich meebrengt. De huidige verordening blijft voor schooljaar '23/'24 van kracht. Tot slot wordt de informatie over leerlingenvervoer aangepast op de website van gemeente Haarlem. Dat is mededeling één. Dan ga ik naar twee, die is veel korter. Dan wil mijn collega Van Leeuwen aangeven dat hij de petitie Verwijsindex heeft ondertekend, omdat het delen van gegevens belangrijk is. Ik ga er ook een klein beetje van uit dat u weet dan waar het over gaat, dat hoop ik maar. Dan heb ik ook nog twee mededelingen vanuit mijn eigen portefeuilles. De eerste gaat over voor Spaarne Werkt. In het meerjaren kaderprogramma 2022-2026 zijn afspraken gemaakt over de prestaties van Spaarne Werkt, onder andere over het terugdringen van het tekort op Nieuw Beschut. Dat is een landelijk probleem en dat is niet zo heel erg eenvoudig om terug te dringen. Dit vraagt ook om bepaalde keuzes en om die keuzes inzichtelijk te maken heeft het bestuur van Spaarne Werkt, waar ook gemeente Haarlem natuurlijk in zit, eind 2022 besloten om een onderzoek te laten uitvoeren naar een duurzame toekomst van Spaarne Werkt. Belangrijke uitgangspunten bij het onderzoek zijn onder meer de waarborging continuïteit van werk voor de mensen in Nieuw Beschut Werk en zicht hebben op de door gemeenten te maken beleidskeuzes en financiële effecten daarvan op het bedrijf. Het onderzoek is inmiddels gestart, of eigenlijk net gestart, en naar verwachting zijn rond de zomer de resultaten bekend en die ga ik natuurlijk dan met u delen. Mijn laatste mededeling gaat over een werkbezoek aan Veilig Thuis. Bij de ter kennisname stukken van de commissie Samenleving staat de stand van zaken actieagenda's Geweld hoort nergens thuis. Ik wil de commissie heel graag uitnodigen voor een werkbezoek aan Veilig Thuis. Ik heb dat zelf ook gedaan aan de beginperiode van mijn wethouderschap en op die manier kunnen de medewerkers van Veilig Thuis u makkelijk meenemen in wat het betekent voor huishoudens, gezinnen met en zonder kinderen, met de verschillende vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De commissie kan dan in gesprek met medewerkers over hun werk en verschillende cases kunnen worden toegelicht. Dus graag bied ik dat werkbezoek aan met ook wel de aanbeveling om dat te doen.

De voorzitter: Is er voldoende animo voor vanuit commissie om dat werkbezoek te gaan doen? Ik zie een hele op jankers en nu ook zelfs handen, dus dat gaan we plannen. Dat komt op onze al hele drukke agenda, maar dat komt ongetwijfeld helemaal goed. Dank u wel. Dan, zijn er mededelingen vanuit de commissie? Nee? Uitstekend.

4. Agenda komende vergadering(en), Jaarplanning en Actielijst

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 4, de 'Agenda voor de komende vergaderingen, Jaarplanning en Actielijst'. In de planning voor de maand april hebben we in ieder geval de kredietaanvraag Uitbereiding IBKC Wijzer, de kredietaanvraag Tijdelijke sporthal Schalkwijk, het uitvoeringsprogramma Opvang wonen en herstel en de evaluatie met betrekking tot de stand van zaken uitvoering van de Wet inburgering.

Daarnaast hebben we drie agenderingsverzoeken ontvangen, een agendering verzoek van de PvdA, Jouw Haarlem en D66 vervolgens, die lopen we af. Als eerste het verzoek van de PvdA. Mevrouw Wegman, mag ik u het woord geven om dit verzoek kort toe te lichten?

Mevrouw Wegman: Dank u wel, voorzitter. Als het goed is, hebben jullie allemaal het agenderingsverzoek kunnen lezen. In het kort wil de Partij van de Arbeid het graag hebben over de vermogenstoets en de verschillen bij groepen inwoners en daarnaast willen we het ook hebben over de hoogte die Rijk hanteert. Dus graag jullie steun.

De voorzitter: Dank u wel. Is er vanuit de commissie voldoende steun voor om dit te agenderen? Ja, ruim voldoende handen. Dan gaan we dat bespreken in een volgende commissie. Dan punt 1.4, de informatienota Monitoring en verantwoording Gewoon in de Wijk. Mevrouw Scholten van Jouw Haarlem.

Mevrouw Scholten: Dank u wel, voorzitter. Zowel in het onderwijsgesprek als in de brandbrief en nog een heel aantal andere dingen komen ons zorgelijke signalen ter ore over hoe het opstart met Gewoon in de Wijk en tot nu toe VanHier. Daarnaast hebben we nu natuurlijk vernomen dat de naam ook gewijzigd moet worden. Wij zouden graag wat uitgebreider stilstaan bij de monitoring en verantwoording van Gewoon in de Wijk. Het agenderingsverzoek heeft u denk ik gelezen, dus ik denk niet dat ik daar heel lang op in hoeft te gaan.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Ik hoorde ook dat er een technische sessie in de planning staat, fluisterde de wethouder mij toe. Is er voldoende steun vanuit de commissie om dit te gaan bespreken in een volgende commissie? Er was even wat twijfel, maar ik zie voldoende steun. Gaat uw gang.

Mevrouw Oosterbroek: Wanneer komt de technische sessie?

De voorzitter: Dat weet ik niet uit mijn hoofd, maar daar gaan we even naar kijken en dan pakken we dit onderwerp in ieder geval op een passende agenda, dus vandaar dat we ook zeggen: een volgende agenda.

Mevrouw Oosterbroek: Dus we gaan eerst de technische sessie krijgen en dan bespreken we het stuk in de commissie?

De voorzitter: Dat is wel de algemene regel die we in deze commissie doen. Er is één uitzondering binnenkort een keer, maar in principe is dat inderdaad hoe het werkt. Ja? Uitstekend. Dan als laatste, punt 1.3, Opbrengsten van de actieagenda's en voortgang regiovisie Geweld hoort nergens thuis. Mevrouw Van der Windt namens D66.

Mevrouw Van der Windt: Dank u wel, voorzitter. Uit het stuk bleek een aantal verontrustende feiten, namelijk dat een pilot waarvoor zestig gezinnen in aanmerking komen niet is gestart. Het lijkt me toch wel zaak om daar met elkaar over te praten om te kijken wat we ervoor kunnen doen dat geweld inderdaad nergens thuishoort. Dank u wel.

SPK00: Dank u wel. Er is er vanuit de commissie voldoende steun voor om dit te gaan bespreken in een volgende commissie? Ja, inclusief de stem van mevrouw Van der Windt komt dat helemaal goed. Dan gaan we die ook bespreken in een volgende commissie, ook daar kijken we wel weer wanneer dat het meest passende is om dat te bespreken. Zijn er verder commissieleden die opmerkingen of aanmerking hebben met betrekking tot de actielijst? Mevrouw Van der Windt.

Mevrouw Van der Windt: Eigenlijk de jaarplanning, want daar stond voor deze maand tot voor kort op de eidevaluatie Actieprogramma Toegankelijkheid, om dat te bespreken. Maar dat stuk zit er voor vandaag niet bij. Ik vroeg me af: hoe zit het daarmee, en wanneer kunnen we dat verwachten? Dank u wel.

De voorzitter: Daar komen we eventjes schriftelijk bij u op terug. Dat antwoord hebben we niet hapklaar, maar is ongetwijfeld ... O, nou, burgemeester Wienen, gaat uw gang.

Burgemeester Wienen: Door ambtelijk, doordat er iemand is vertrokken, is dat vertraagd en de bedoeling is nu dat het aan het eind van het volgend kwartaal verschijnt.

De voorzitter: Kijk, dat is mooi. Dank u wel. Iemand anders opmerkingen over de jaarplanning of actielijst? Nee? Helemaal goed.

5. Transcript commissie d.d. 2 februari 2023 (alleen naar aanleiding van)

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 5, 'Transcript van de commissievergadering van 2 februari'. Heeft er iemand naar aanleiding van het transcript vragen, opmerkingen of aanmerkingen? Mevrouw Van der Windt, gaat uw gang.

Mevrouw Van der Windt: U voelt hem al aankomen. Als u hem leest, dat zal meer mensen zijn opgevallen, zit mevrouw Çimen nu inmiddels in deze commissie? Maar kennelijk is de automatische vertaler vertaalt mevrouw Zwemmer als mevrouw Çimen en dat is niet helemaal correct. Ik vroeg me toch ook af dat het misschien goed zou zijn als iemand het stuk naleest om te zien of het een beetje klopt wat we zeggen, want daar heb ik af en toe ook wat vragen bij. Dank u wel.

De voorzitter: Heel fijn dat u ons daar scherp in houdt, daar gaan we voor zorgen. Komt helemaal goed. Oké.

Overige punten ter bespreking

6. Veiligheids- en beheerplan Domus Plus (JW)

De voorzitter: Dan, als er verder niemand nog iets heeft met betrekking tot het transcript, gaan we door naar agendapunt 6, dat is het 'Veiligheids- en beheersplan Domus Plus'. Voor dit onderwerp hebben wij één inspreker die zich gemeld heeft, dat is de heer Van Kempen vanuit de bewoners van de wijk Parkwijk-Zuiderpolder-Penningsveer. U bent aanwezig. Als u achter de microfoon komt zitten waar het pasje klaarligt. Goed, op het moment dat u zo meteen begint met spreken heeft u drie minuten de tijd. Op het moment dat u bij 2 minuut 50 bent, dan zal ik u dat laten weten, dan vraag ik u om af te ronden.

De heer Van Kempen: Duidelijk. Geachte commissieleden, als bewoner van het Reinaldahuis ben ik, met nog zo'n honderd medebewoners, nog steeds ernstig verontrust over de aanpak en de realisatie van het Domus Plus-concept. Het spreekt bijna vanzelf dat een voorziening als deze kritische vragen oproept, vooral als de informatie die ons wordt aangeboden niet altijd eenduidig is. Vandaar mijn volgende kritische kanttekeningen, die je ook als vooralsnog onbeantwoorde vragen mag noemen. Ten eerste, gaat het uitsluitend om uitbehandelde bewoners, of worden zij samengebracht met mensen die werken aan hun herstel? Deze combinatie lijkt mij ongewenst. Graag willen we daar duidelijkheid over. In het veiligheidsplan is extra inzet van beveiligers voor de komende twee jaar voorzien, maar op dat moment begint de bewoning en dus de overlast pas. Wat komt daarna? En om hoeveel beveiligers gaat het, zowel binnen het Domus Plus-domein als

in de wijk? Gelet op de omschrijving van de toekomstige bewoners lijkt hun opvang een plan zonder einde. Wordt er door de gemeente uitgegaan van een permanente continue voorziening? Als dat het geval is, dan is het niet onlogisch om flexibel te bouwen, want het aantal mensen met een verslaving en/of een criminele achtergrond lijkt voornamelijk alleen maar toe te nemen. Waar ligt dan de grens, waar is de toekomst? Tien, twintig jaar, eindelijk? Is er sprake van een maximaal aantal gehuisveste Domus Plus-bewoners, en waar ligt die grens? Als laatste, wordt er een avondklok gehanteerd? Zo ja, dan kan het voorkomen dat bewoners een andere slaapplek zoeken. Zo nee, dan moet de omgeving er rekening mee houden dat wij 24/7 overlast zouden kunnen ondervinden. Als enthousiaste grootvader bezoek ik met mijn kleinkinderen graag het Pannenkoekenparadijs en de speeltuin daarbij. Later zullen zij misschien ook gebruik willen maken van de sportfaciliteiten die ook aan het Reinaldapad liggen. Moeten wij er rekening mee houden dat in de toekomst alle sportende kinderen steeds weer gebracht en gehaald moeten worden? Het is nu al niet superveilig. Het Reinaldapark is een oase van rust en ruimte waarmee wij als Haarlemmers verguld mogen zijn. Opvang van medemenselijke mensen die in hun leven ooit een of meer verkeerde afslagen hebben genomen moeten wij als medeburgers niet onmogelijk maken. Maar ...

De voorzitter: Kunt u afronden?

De heer Van Kempen: Het conflict tussen rust in een gemeenschappelijke voorziening en overlast van een handjevol ontspoorde mensen moeten wij – lees: de gemeente – zoveel mogelijk voorkomen. Dank voor uw aandacht. Ric van Kempen, bewoner van het Reinaldahuis en bezorgde grootvader van Sam en Linde.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inspraakbijdrage. Zijn er vanuit de commissie vragen voor de heer Van Kempen? Mevrouw Otten, gaat uw gang.

Mevrouw Otten: Mijnheer Kempen, bedankt voor het inspreken. Enige tijd geleden was er al sprake van heel veel onveilig gevoel in uw buurt. Daar is beloofd dat daar verbetering in zou komen en extra inzet zou komen. Heeft u dat ook zo ervaren?

De heer Van Kempen: Ik heb een vergadering meegemaakt waarop de extra inzet is toegelicht, maar zoals ik al zei, die inzet is nu en er is dus geen acute verandering in de situatie, behalve dat wij allemaal in ons hoofd hebben wat we weten dat er gaat gebeuren. De beoordeling van die situatie nu is heel erg afhankelijk van wanneer je gaat kijken. We hebben nu een winter achter de rug met wat miezerigheid en zo, dan is dus ook het dealen vanuit autootjes die daar geparkeerd staan niet zo heel actief. Maar als je tussen mei en september daar 's avonds loopt, dan heb je een heel andere ervaring. Dan zeggen ze: we gaan het komende kwartaal aankijken. Je moet het een jaar goed op je laten inwerken. We hadden nu al de basisellende, tussen aanhalingstekens, want dat is een plek waar gedeald wordt, waar jongens in autootjes zitten, met een brommertje langskomen, dat is wat er gebeurt. Als daar verslaafden bij komen wordt het er niet beter van, zou ik durven zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er anders commissieleden die nog een vraag hebben? Mevrouw Jacobsz, gaat uw gang.

Mevrouw Jacobsz: Dank u wel, voorzitter, en dank u wel, mijnheer Van Kempen, voor het inspreken. Ik heb één vraag over, u zei dat informatie die aangeboden wordt niet eenduidig is. Kunt u dat toelichten wat u daarmee bedoelt?

De heer Van Kempen: Ik ben bij verschillende gelegenheden aanwezig geweest. Laten we zeggen, het belangrijkste voorbeeld daarvan is dat er wordt gesproken over mensen die uitbehandeld zijn en er wordt ook wel genoemd dat er herstel in het plan zat – oorspronkelijk hè, dat wordt geloof ik nu niet meer genoemd. Dat maakt heel veel uit, dat zijn twee heel verschillende aanpakken. Kijk, als iemand heel zwak en ziek en beroerd is, dan kan je nog proberen zijn leven draaglijk te maken. Maar als iemand een criminele achtergrond heeft en we hebben met elkaar besloten dat die daar gewoon, ik zeg maar even onaardig, weggestopt moet worden, is dat een heel ander ding. Ik weet niet of er vanuit de wetgevende macht, vanuit de geneeskundige kennis, het verstandig is om die partijen onder één dak te huisvesten. Dat is het belangrijkste bezwaar.

Mevrouw Jacobsz: Dank u wel. Mevrouw Van der Windt heeft ook nog een vraag voor u.

Mevrouw Van der Windt: Dank u wel. Dank u wel, mijnheer Van Kempen. Wat ik mij afvroeg is, in het stuk dat wij zo meteen gaan bespreken wordt gesproken over een omwonendenoverleg, maar u zegt dat er eigenlijk nu al veel problemen zijn. Is er nu ook al sprake van een omwonendenoverleg?

De heer Van Kempen: Er is zeker sprake in de wijkraad van overleg, daar zijn ook mensen als Wendy Dieben bij aanwezig geweest. Dus wij hebben wat dat betreft volgens mij een vrij goede open discussie gehad, alleen de rust die wij zouden willen hebben in ons hoofd is nog niet gerealiseerd.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil u er wel op wijzen dat het noemen van namen van ambtenaren niet de bedoeling is. Dus als u dat in een, mocht er nog een antwoord op een vraag komen, als u die weg wil laten, dan zouden we dat zeer waarderen. Anders vanuit de commissie nog vragen aan de heer Van Kempen? Mevrouw Jacobsz, u heeft ook nog een vraag? Gaat uw gang.

Mevrouw Jacobsz: Er zijn ook twee werkoverleggen, of twee wijk... Bent u lid van een van die overleggen?

De heer Van Kempen: Ik ben geen formeel lid. Geïnteresseerde toehoorder.

De voorzitter: Goed, dank u wel. Anders vanuit de commissie nog aanvullende vragen? Nee? Mooi. Mijnheer Van Kempen, dan dank ik u nogmaals. Dan kunt u op de tribune plaatsnemen en kunt u het onderwerp aanhoren.

De heer Van Kempen: Dank voor deze gelegenheid.

De voorzitter: Goed, met u allen gaan we dan het veiligheids- en beheersplan Domus Plus bespreken. Bijzonder vandaag aangezien we zowel de commissie Samenleving als de commissie Bestuur voor dit onderwerp hebben uitgenodigd. Het verzoek om dit te bespreken is gedaan op verzoek van de fractie van OPHaarlem, daarom dan ook het eerste het woord aan mevrouw Jacobsz.

Mevrouw Jacobsz: Dank u wel, voorzitter. Nou was het toeval dat ons agendaverzoek ook gelijk werd ingediend toen er vanuit de groepsapp werd verzocht om dit agendapunt te agenderen en uitgebreid te bespreken. OPHaarlem is al een tijd volgen we dit proces en wij maken ons zorgen ook over het proces zoals dat nu gaande is. Het is zo dat er omwonende bewoners en mensen die het aan het hart ligt daarbij betrokken zijn en ook meedoen en meedenken, dus echt zich coöperatief ook opstellen om het probleem, zal ik maar zeggen, naar ieders tevredenheid op te lossen. Wat ons de afgelopen periode het gevoel wat ons bekruipt is dat het gaat om 24 mensen die uitbehandeld zijn, dus niet meer behandeld worden aan hun verslavingsproblematiek zoals drugs of alcohol. Dat, met psychiatrische beperkingen, onder andere licht

verstandelijke beperking, en dat ze eigenlijk, in mijn beleving, wat ik dus weet over de doelgroep, eigenlijk gewoon behoefte hebben aan rust, aan een plek waar ze gewoon mogen zijn en hun verslaving dat daaraan wordt voldoen, dat ze dus krijgen wat ze nodig hebben, en meer niet. Nu zijn we dus iets aan het optuigen zeg ik, met heel veel tijd, geld en energie, om iets neer te zetten, een gebouw voor nu op dit moment 24 mensen, dat we een beetje een raar gevoel krijgen: gaat het nou echt om de Domus Plus-bewoners, die ook een plek moeten hebben, of gaat het ergens anders over. Want wat mijn gevoel hierbij is: waarom ga je dit doen in de groene zoom? Wat ik daarbij het gevoel krijgt, wat OPHaarlem ook het gevoel bij krijgt is dan, zodra je in onze beleving daar iets gaat bebouwen, dat je daarmee toch de deur opent tot het vestigen van wat permanente gebouwen. In dit geval zal het dan Domus Plus zijn – is het idee, hè, daar zijn we nog mee bezig – en zet je daar niet mee de deur open naar bebouwen in de groene zoom? Dus dat is eigenlijk een vraag die ik heb voor u eigenlijk.

De voorzitter: Voor mij? Ik ga geen vraag beantwoorden, dus dat zal dan voor de wethouder of portefeuillehouder zijn. De heer Trompetter heeft een interruptie voor u, mevrouw Jacobsz.

De heer Trompetter: Dank u wel, voorzitter. Bent u zich ervan bewust, mevrouw Jacobsz, dat we het vandaag niet hebben over de vestiging van Domus Plus, maar over het veiligheidsplan?

Mevrouw Jacobsz: Daar ben ik mij heel bewust van.

De voorzitter: Dan een interruptie van de heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: In het ...

De voorzitter: Mevrouw Oosterbroek, u heeft een punt van orde?

Mevrouw Oosterbroek: Ja. Het punt over het project, dat staat verder op de agenda, punt nummer 10. Over het veiligheidsplan, dat staat nu op de agenda, daar gaan we het nu over hebben. Bent u het met mij eens, voorzitter?

De voorzitter: U heeft het helemaal aan het juiste eind, zeker weten. Maar alsnog gaat een raadslid wel over zijn of haar eigen woorden en ik snap inderdaad uw punt.

Mevrouw Oosterbroek: Maar ik verwacht wel van een voorzitter dat hij dat dan ook duidelijk kenbaar maakt, omdat anders lijkt het alsof ik het straks over een ander onderwerp heb, terwijl ik het over het juist onderwerp heb.

De voorzitter: Zonder meer niet, we hebben het nu over het veiligheids- en beheersplan. De heer Van den Raadt heeft een interruptie voor mevrouw Jacobsz.

De heer Van den Raadt: Ik ben blij dat het geagendeerd is. Ik heb geluisterd, maar ik had dan wel nog de vraag: heeft OPH dan nog wel een opmerking over het veiligheidsplan, of denkt u dat de veiligheid in gevaar komt als men permanent bouwt in de groene zoom?

Mevrouw Jacobsz: Onze opmerking over het veiligheidsplan is, wat ons dan weer verbaasd is dat we dus in gesprek zijn met de politie, met handhaving, met nog een beveiligingsbedrijf wat nog ... Weet je, dus alles is nog in een zeer vroeg stadium, want we weten nog helemaal niet hoe dit allemaal zich gaat ontwikkelen, want wie de zorg gaat verlenen, wie de beveiliging gaat doen, dus dat. Er zijn wel een aantal onderwerpen benoemd

die het veiligheidsgevoel zou kunnen bevorderen, dat zeker. Alleen, wij vragen ons af of dan wat er dus nu wordt voorgesteld, of dat voldoende is, want je hebt natuurlijk de fysieke veiligheid en je hebt ook het gevoel van veiligheid. Dus bijvoorbeeld een van de voorstellen is, of bijvoorbeeld als je het hebt over gevoel van veiligheid, dat is daar een weiland. Dus voor het fysieke gevoel van veiligheid zou dan de weilanden niet open moeten zijn, maar die zouden juist dus afgesloten moeten zijn door hagen, of wallen, of wat dan ook, zodat de bewoners aan het zicht onttrokken worden van de mensen die dan het Reinaldapark betreden bijvoorbeeld. Dat zijn dingen waar bijvoorbeeld al een verschil van mening over is.

De voorzitter: Mevrouw Jacobsz, ik wil u er allereerst op wijzen dat u nog 45 seconden heeft voor de hele avond. U heeft de afgelopen vijf minuten aardig gesproken. Maar de heer Van den Raadt heeft ook nog een interruptie in aanvulling.

De heer Van den Raadt: Ja, want ik hoor dan hier wel een verschil. Er staat hier natuurlijk in het stuk open zichtlijnen, advies van de politie en dat soort dingen. Maar u zegt dus eigenlijk: we moeten alle weilanden gaan omheinen met groen?

Mevrouw Jacobsz: Nou, wat ik zeg is dat daar dus een verschil van mening al over is binnen de groep die zich hiermee bezighoudt, de bewonersgroep plus degene die vanuit het ambtenarenapparaat daarmee bezig is. Dus dat om even aan te geven dat er nog wel het een en ander ter discussie staat.

De voorzitter: Goed, dank u wel. Heeft u een interruptie, of is het uw termijn? Ja uiteraard, mijnheer Alberts voor termijn.

De heer Alberts: Voorzitter, als woordvoerder Bestuur voor Forum voor Democratie benoem ik nu eerst ons standpunt inzake de ontwikkeling van de Domus Plus in Haarlem. Onze fractie is niet van mening dat de zo lokaal mogelijk besluitvorming heeft recht gedaan aan de wensen van de bewoners, die er direct de gevolgen van zullen ondervinden. Daarmee zijn wij dus tegen deze in de voorgaande raadstermijn besloten komst van Domus Plus. In deze commissie bespreken wij de plannen om de gewenste veiligheid te borgen, dit krijgt onder andere gestalte door contractmanagement. Met andere woorden, nog meer druk op ons ambtelijk apparaat en geen woord – op die ene handhaver na dan – wie dit dan daadwerkelijk mag, en nog belangrijker, kan gaan uitvoeren, terwijl er in de genoemde sectoren volgens CBS-cijfers krapte is op de arbeidsmarkt. Vraag aan de wethouder en portefeuillehouder, er staat: “De medewerkers van de zorginstanties zetten in op het tijdig signaleren en de-escaleren van spanningen en het voorkomen van ongewenst gedrag, hierbij is sprake van samenwerking tussen begeleiders, beveiligers, hulpverleners van de andere organisaties binnen en buiten de locatie.” Waar komt het zorgpersoneel vandaan waarover de zorginstanties als genoemd een het stuk sturing over krijgen? Er is toch sprake van schaarste? Het is echt van vitaal belang dat er genoeg personeel is om deze signalering en de-escalatie te borgen. Kan ons politieapparaat deze extra taakstelling aan? We hebben laatst het Integraal Veiligheidsbeleid besproken, kunnen we zonder meer daaruit opmaken dat de politie ook deze voorlopig voorgenomen opdracht kan uitvoeren? En er wordt opschaling geïmpliceerd als optie wanneer het veiligheid- en beheersplan tekort zal schieten. Is dit realistisch, gezien de zojuist gestelde overwegingen? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Trompetter, gaat uw gang.

De heer Trompetter: Dank u wel, voorzitter. Dank aan het college voor dit stuk. Een veiligheids- en beheersplan is noodzakelijk voor het goed functioneren van een voorziening als Domus Plus. Over het voorlopige plan heeft Actiepartij nog wel wat vragen. Is de portefeuillehouder zich ervan bewust dat de

huisregels tegenwoordig onder de Wmcz, onder het instemmingsrecht vallen, dus dat is de vigerende wetgeving als het gaat om cliëntrechten. Zou hij dan ook in het definitieve stuk of in het volgende stuk concreet wat kunnen toevoegen als het gaat om de zin bij 2.2 en bij 3, dat de cliëntenraad daar ook een rol in heeft. Deze toezegging is voor ons belangrijk om te voorkomen dat we dit zullen moeten amenderen. Het valt onze fractie op dat er twee soorten overleggen zijn, het signaleringsoverleg en het omwonendenoverleg. Wat maakt dat dit twee overleggen zijn? In gemeente Leiden waar ze hier lange ervaring mee hebben is er maar één die zesweeks bij elkaar komt. Daar zit de buurt in, de zorginstelling, de politie en de handhaving, gemeente en omwonenden en ook een afgevaardigde van de cliëntenraad. In het stuk wordt de cliëntenraad in geen van de overleggen genoemd dat er overleg mee is. Het omwonendenoverleg lijkt voor onze fractie het meest geschikt voor deelname van de cliëntenraad daar. Is de portefeuillehouder dat met ons eens? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Raadt namens Trots.

De heer Van den Raadt: Voorzitter, we beginnen maar even met het beste veiligheidsplan is natuurlijk om de Domus Plus daar helemaal niet te plaatsen, dat heeft Trots Haarlem altijd gezegd. Als we dan nog even op het stuk ingaan, dan staan daar inderdaad wat, de inspreker had het er toevallig ook al over, dat verbaasde mij ook: de toekomstige inwoners van de Domus Plus een veilige woonomgeving hebben, dat willen ze, waarin zij kunnen werken aan hun herstel. Dat verbaasde me ook dat dat erin stond, want als we gaan kijken over welke doelgroep het staat, dan staat op de website van Domus Plus: mensen met een verslaving, uitbehandeld, psychiatrische problematieken en verstandelijke beperking. Welk herstel gaat hier straks plaatsvinden, worden mensen straks minder verstandelijk beperkt, of gaat u het me eens uitleggen? Dan de huisregels. Wanneer een bewoner de huisregels schendt, volgt een sanctiebeleid. In het uiterste geval dit kan ertoe leiden dat de woonplek binnen Domus Plus wordt beëindigd, een soort rode kaart dus. Nou werk ik wel in een instelling waar dat ook is, een rode kaart. Dat betekent eigenlijk dat je dus niet meer op die locatie van de Domus Plus daar mag komen maar, je hebt natuurlijk ergens anders een Domus Plus waar ook iemand een rode kaart heeft gekregen en die mag dan alleen nog maar weer bij deze Domus Plus komen. Dus hoe lost dat iets op? Het verplaatst alleen maar problemen. En wie controleert dan die cliënten met die rode kaarten die dan aan komen lopen, en wat gebeurt er als die aan komen lopen en dan de toegang geweigerd worden? Gaan die dan uit verveling maar in het Reinaldapark zitten, wachten tot ze misschien een keer door de politie worden opgehaald, hoe is dat precies geregeld? De medewerkers van de zorginstelling zetten in op het tijdig signaleren en de-escaleren van spanningen, voorkomen van ongewenst gedrag. Hierbij is sprake van een samenwerking tussen begeleider, beveiliging, hulpverlener en andere organisaties binnen en buiten de locatie. Wie doet dat precies buiten de locatie en wat zijn daar de bevoegdheden? Want een beveiliging heeft natuurlijk überhaupt ultraweinig bevoegdheden, zeker buiten de locatie. Dan nog een vraag over de zorg en dagbesteding. Daar staat iets over zorg en dagbesteding, maar is dat optioneel, of is dat verplicht? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Otten, gaat uw gang.

Mevrouw Otten: Dank u wel, voorzitter. Een langdurig project zonder commitment in de wijk. Het plan is op papier keurig opgesteld, daar kan ik niks over zeggen en ik wil ook niet zuur doen. Maar veiligheid garanderen in de buurt lukt nu al niet, dat hoorde u net ook van de inspreker. Maar ook verder in Haarlem zie ik toenemende problematiek, kijk alleen al naar het station Haarlem. Ik heb weinig vertrouwen in hoe we dit plan gaan uitvoeren, zeker nu met grote tekorten aan personeel. Daarnaast vraag ik me ook af, we tuigen zo ontzettend veel op voor 24 personen, terwijl er eigenlijk dagelijks zoveel meer problemen zijn met daklozen,

verslaafden en mensen met psychische problemen. Ik vraag me af, is dit plan inmiddels al niet achterhaald en moeten we het op een andere manier gaan doen?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Buschman, gaat uw gang.

De heer Buschman: Dank u wel. De fractie VVD is vanaf begin af aan – en dan zeg ik het netjes – terughoudend geweest over de plannen rond dit project. Niet omdat wij de noodzaak niet inzien van deze voorziening, maar meer omdat we ons zorgen maken over een aantal aspecten, waaronder de participatie – vooral de vraag: hoe betrek je de inwoners erbij – het garanderen van de veiligheid voor de bewoners en omgeving en natuurlijk de locatiekeuze, dit vooral in relatie tot de totale opvang van deze doelgroep in de hele regio. Met dit concept – want het is nog steeds een concept – veiligheids- en beheersplan geeft het college een eerste aanzet over de opties waaraan gedacht wordt. Wij realiseren ons dat er sprake is van een voorlopige opzet en dat een meer definitieve versie volgt zodra de plannen zijn verder zijn uitgewerkt. Nogmaals, het punt van de veiligheid is een belangrijk speerpunt voor de VVD en bij dit plan laat het college zien dat zij dit serieus nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Windt namens D66.

Mevrouw Van der Windt: Dank u wel, voorzitter. We bespreken op dit moment het concept veiligheids- en beheersplan Domus Plus. Het is een concept en het plan zal worden aangepast wanneer bekend is wanneer Domus Plus geopend zal worden en hoe de locatie er precies gaat uitzien, dus we zwemmen nog een beetje hoe het uiteindelijk zal zijn. Wij vinden het positief dat de buurt hierbij betrokken wordt en we vinden het eigenlijk ook al positief dat er nu al wel contouren zijn van dat veiligheids- en beheersplan. Voorzitter, wij hebben twee vragen. Zou de portefeuillehouder kunnen toelichten of de omwonenden nog wensen hebben op het gebied van veiligheid die niet zijn meegenomen in dit concept? En heeft de portefeuillehouder de ervaringen uit Velsen meegenomen in dit plan? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer El Aichi namens het CDA.

De heer El Aichi: Dank u wel, voorzitter. Bij de bespreking van de startnotitie Domus Plus heeft het college toegezegd met een veiligheidsplan Domus Plus te komen. Het veiligheidsplan en beheersplan is afgestemd met de politie en met de werkgroep. Het veiligheidsplan ziet er op zich heel goed uit. Wel wil ik het college meegeven om voor de start van een Domus Plus een nulmeting te verrichten, zodat de huidige situatie op het gebied van veiligheid in kaart gebracht kan worden. In het stuk wordt gesproken over extra inzet handhaving. Blijft deze handhaving ook na de bouw van Domus Plus? Er wordt een beheerconvenant ondertekend waarin afspraken staan tussen gemeente, politie, zorgorganisatie en het beveiligingsbedrijf. Hoe vaak zullen deze organisaties na het realiseren van een Domus Plus bij elkaar komen? Als laatste, ik hoor steeds, ook zonet, verwarring over de definitie van deze doelgroep. Ik zou graag van het college willen horen: om welke doelgroep gaat het nou hier precies? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Abbasi namens de PvdA.

De heer Abbasi: Dank u wel, voorzitter. Fijn om hier te zijn als collega uit de commissie Bestuur. Ik zal het dan ook proberen vooral over het veiligheidsplan te houden, maar ik wil ook wel beginnen te zeggen dat het wel ontzettend belangrijk is om te beseffen dat we het hier hebben over hele kwetsbare mensen. Hele kwetsbare mensen die niet de mogelijkheden hebben om zich te organiseren en hier op het stadhuis te komen, mensen die niet de mogelijkheid hebben om te komen inspreken en mensen waarvan wij die de taken moeten hebben en de plicht hebben om voor hun rechten op te komen. Maar het zijn geen gestoorden, het zijn geen

ontspoorde mensen, het zijn mensen die voornamelijk door een verstandelijke beperking keuzes maken die wij misschien niet zouden maken, maar die wel enorm invloed hebben op hun leven. Dus laten we dat niet vergeten, het gaat om dat soort mensen. Dat soort mensen hebben ook een stem nodig en ik ben blij dat we dat kunnen doen hier. Het veiligheidsbeleid, er was eerder al gezegd door de CDA dat dit al toegezegd is. En ik zie een vraag.

De voorzitter: Ja, die zag ik inderdaad ook. De heer Van Kessel heeft een interruptie voor u.

De heer Van Kessel: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg mij even af of de heer Abbasi nu de kinderen rondom het Reinaldapark aan het beschrijven was toen hij het had over kwetsbare Haarlemmers die lastig hier konden komen inspreken en zichzelf verdedigen, of had hij het over iets anders?

De heer Abbasi: Ik zou me echt kapot schamen om zo'n vraag, kom op zeg. Het gaat toch echt om mensen met verstandelijke beperking die keuzes maken waardoor ze verslaafd raken of psychische problemen krijgen en die hebben hier niet de mogelijkheden om hier te komen inspreken. Dat u dan zo'n vraag stelt, alsjeblieft zeg.

De voorzitter: Gaat uw gang. Ik wil u er wel op wijzen – en dat is mijn fout dat ik u überhaupt nog het woord gaf – dat er al een inspreker is geweest namens de VVD en dat in principe één bijdrage per fractie gegeven wordt, althans één lid wat het woord voert. Ja, nee, in principe niet, maar gaat uw gang. Ja, in principe geldt per agendapunt één woordvoerder, maar aangezien we nu in een gezamenlijke commissie zitten en ik de heer Van Kessel het woord geef, gaat uw gang. Ja, mevrouw Oosterbroek.

Mevrouw Oosterbroek: Wijkt u nu dan af van hoe we het met elkaar hebben afgesproken?

De voorzitter: Ja, daar wijk ik van af omdat ik een fout maakte.

Mevrouw Oosterbroek: Dus nu ... Alleen de VVD?

De voorzitter: Nee, nee, kom op.

Mevrouw Oosterbroek: Dus van uw eigen partij gaat u dat nu wijzigen van hoe we dat hebben afgesproken gaat u nu toestemmen?

De voorzitter: Dit heeft absoluut niks met partijpolitiek te maken. Ik maakte een fout en de heer Van Kessel is bezig met een interruptie, ik vind het wel gepast dat hij die in ieder geval kan afmaken. Als het een fractielid van GroenLinks was geweest, was dat voor mij ook het geval geweest.

Mevrouw Oosterbroek: Dan vind ik dat inderdaad goed dat hij zijn reactie kan afmaken, maar ik denk wel dat we gewoon voor de rest van de vergadering ons aan de regels kunnen houden.

De voorzitter: Ja. De heer Van Kessel gaat in ieder geval door met zijn interruptie.

De heer Van Kessel: Dank u wel, voorzitter. Het punt is nu wel voorbij, dus dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Gaat uw gang.

De heer Abbasi: Goed, dan ga ik verder met het veiligheidsplan. Dit was inderdaad toegezegd bij de startnotitie, het is goed dat we een conceptplan hier hebben. Het conceptplan ziet er goed uit. Een van de

punten dat wij echt willen belichten is dat er 24 uur beveiliging komt. Er zal altijd daar iemand aanwezig zijn van een gespecialiseerd veiligheidsbedrijf dat al ervaring heeft met dit soort situaties en een extra handhaver die ook buiten het terrein van Domus Plus aanwezig zal zijn. Dus het plan is goed, maar we kijken natuurlijk ook uit heel erg uit naar het definitief plan en daar kijken we dan ook weer graag aan mee. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Özogül, gaat uw gang.

Mevrouw Özogul-Özen: Dank u, voorzitter. Over het belang van een Domus Plus wil ik het niet hebben, dat is duidelijk. We hebben het inderdaad over zeer kwetsbare Haarlemmers die in hun leven pech hebben gehad, of iets hebben meegemaakt waardoor ze dus in deze situatie zitten. Ik vind het jammer dat er soms hier gesproken wordt alsof we het over criminelen hebben, of andere problematische personen hebben. Ik heb een vraag. We hebben het hier over het beheersplan en veiligheidsplan en dat is natuurlijk ook nodig voor de daklozen zelf, maar ook voor de buurt en voor de Domus Plusopvang. Ik vroeg me alleen af, ik lees dat de buurt is erbij betrokken, er zijn ambtenaren bij betrokken, beveiligers en alles. Maar hebben wij de doelgroep zelf in beeld en in hoeverre zijn zij daarbij betrokken? Hebben we met hen gesproken over de wensen die zij zelf hebben? Want dat vinden wij toch ook wel heel belangrijk. Het tweede wat wij ons afvragen is, wij lezen over sanctiebeleid, we lezen ook dat ze niet zomaar op straat worden gegooid. Maar wat dan wel, waar kunnen ze terecht? En het tweede, als het een keertje voorkomt dat ze wel op straat komen door wat voor oorzaak dan ook, of het is te vol, welke maatregelen zijn er dan? Want dan kan het zijn dat ze in de wijk gaan rondzwerven en zonder eten. Ik heb wel eens daklozen gesproken die zelf zeiden: ik ben eruit gegooid, ik heb geen geld, ik heb geen eten, ik moet zelfs mijn water stelen en ik schaam me er zelf al voor. Dus het is ook niet fijn voor de daklozen zelf om dit mee te maken. Voor de rest denk ik dat het belangrijk is om duidelijkheid voor de buurt, maar ook straks wie het wordt die de opvang gaat beheren.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Oosterbroek, gaat uw gang.

Mevrouw Oosterbroek: Bedankt, voorzitter. In ieder geval GroenLinks vindt het een goed plan wat er ligt. We sluiten verder aan bij de opmerkingen van de Actiepartij om het plan nog verder te verbeteren. Wat wij vooral belangrijk vinden is dat op het moment dat er straks klachten zijn van bewoners, dat die worden opgelost. Daar zit al een eerste aanzet in het plan, dus daar zijn wij blij mee om dat te lezen.

De voorzitter: De heer Alberts heeft een interruptie voor u. Niet? U bent in principe al geweest.

De heer Alberts: Ja, maar als woordvoerder van commissie Bestuur, maar ook namens de samenleving zou ik dan nog wat willen toevoegen, als mijn collega straks niet het woord meer krijgt bij dit agendapunt.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Alberts: Voorzitter, dank u wel. Als woordvoerder van FvD voor de commissie Samenleving breng ik graag namens onze fractie ter sprake dat door het plaatsen van deze voorziening voor kwetsbare mensen er überhaupt sprake is van een vergroot risico tot overlast. Het stuk dat voor ons ligt bestaat omdat de verwachting er is dat de veiligheid van zowel de bewoners van Domus Plus als de omringende wijken in het geding dreigt te komen. Voor de bewoners van Domus Plus is op loopafstand een plek die tot voor kort nog in de media werd geduid als drugsbos en voor de omringende Haarlemmers wordt de omgeving ineens een plek waar risico op overlast zal toenemen. Dit is iets waar zij toen zij er gingen wonen en bijvoorbeeld een gezin stichtten niet voor hebben gekozen. Is dit een netto goed wat wij kunnen uitleggen aan alle betrokkenen met dit veiligheids- en beheerstuk? Daarbij onze vragen aan de wethouder: is de toename in risico op overlast wel

te verantwoorden, gegeven het feit dat wij als gemeente een kerntaak hebben om de veiligheid te borgen aan de omgelegen inwoners van onze stad? Zo ja, en hoe? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: U heeft nog een interruptie van de heer Trompetter.

De heer Trompetter: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Albert, houdt u er ook rekening mee dat het ook mogelijk minder overlast geeft als daar een voorziening komt waar handhaving is en waar wat mensen zijn die er nu niet zijn?

De heer Alberts: Dit is een vraag ... Ja, er is een risico op overlast. Daarmee speculeer ik helemaal niet of er meer of minder overlast is, er is een risico op overlast, daarom ligt dit stuk hier. Dus ik begrijp uw vraag daarom verder niet, sorry.

De voorzitter: Mijnheer Trompetter.

De heer Trompetter: U geeft net aan dat u verwacht dat er meer overlast komt. Oké.

De heer Alberts: Nee, dit stuk impliceert dat er meer handhavingsmogelijkheden nodig zijn, omdat er een dreiging bestaat, een dreiging. Ik impliceer niet of die er wel of niet zal komen uiteindelijk.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er anders leden van de commissie die het woord willen voeren? Nee? Dan kijk ik rechts van mij, wie wil als eerste? Uitstekend, de heer Wienen, gaat uw gang.

Burgemeester Wienen: Dank u wel. Ik denk dat goed is om eerst te benadrukken dat wat hier ligt inderdaad een globaal plan is. Er is nog geen concreet bouwplan, er zijn nog geen bewoners bekend, er is nog geen organisatie die daar daadwerkelijk de exploitatie gaat doen. Dus ik denk dat het helder is dat heel veel dingen nog nader ingevuld moeten worden. Dus degenen die dat gezegd hebben, daarvan zeg ik: dat spreekt voor zich. Ik weet ook niet of het heel veel zin heeft om in dit stadium zo'n algemeen stuk te gaan bespreken, de echte bespreking komt straks als het nader wordt ingevuld. Er is terecht geconstateerd door een aantal leden van de commissies dat de bewoners, dat zijn mensen die nu ook in Haarlem zitten, dat zijn mensen die nu ook de problematiek hebben waar het om gaat. Alleen, de situatie waar ze zich nu in bevinden zorgt ervoor dat we daar veel minder zicht op hebben, dat er veel minder begeleiding is, dat de overlast veel groter is. Een van de redenen waarom een Domus Plus tot stand komt is om te proberen mensen die nu rondzwerven, in parkeergarages overnachten, voortdurend problemen hebben in de omgeving waar ze nu zijn, dat die in een situatie terecht komen die rustiger is, waar begeleiding is, waar toezicht is, waardoor er wat ons betreft een reductie van overlast in deze stad kan plaatsvinden, en goed ook. Is dan de nieuwe plek de plek die dan min of meer het slachtoffer is? Nee, dat denk ik niet, want er is een locatie gezocht waar die voorzieningen die nodig zijn aangebracht kunnen worden, waar dat toezicht is, waar de beveiliging is, waar personeel is. Dus per saldo is de verwachting dat daar zeker een hele positieve werking van uitgaat. Kijken wij naar de ervaringen elders? Jazeker. Er zijn op meerdere plekken Domus Plussen in Nederland en natuurlijk wordt er gekeken: wat is de ervaring, hoe kan je het zo goed mogelijk inrichten, hoe kan je zo goed mogelijk het gebouw daar neerzetten, hoe kan je zo goed mogelijk de begeleiding doen? Als het gaat om Velsen, daar werd naar verwezen, dat is geen Domus Plus, dat zijn Skaeve Huse. Dat is een wat andere doelgroep en ook een wat andere inrichting. Maar overigens hebben wij daar juist ook meegepraat. Wij zijn zelf ook bezig met Skaeve Huse, dat is één en twee. In sommige opzichten kun je misschien dingen vergelijken, een van de dingen is dat de aanwezigheid van begeleiding, dat dat toch wel een enorm belangrijk aspect is. Bij Skaeve Huse is dat niet op dezelfde manier als in een Domus Plus en dat versterkt als het ware onze inzet om ervoor te zorgen dat dat zo goed

mogelijk geregeld is. Bij de Domus Plus zeker, daar hebben we het nu over, en straks ook bij de Skaeve Huse zoals ze in Haarlem tot stand komen. Er zijn een aantal concrete vragen gesteld. Waarom heb je nou twee overleggen en niet één overleg? Het staat er denk ik perfect in, het ene overleg is van instanties. Als mensen dingen signaleren, als er klachten zijn, dan is het goed dat de verschillende instanties waar dat binnenkomt, dat die daar ook even overleg over hebben en precies weten: waar hebben we het over, wat is er aan de hand en hoe kunnen we daarop reageren? Dat is één ding, dus dat is zeg maar de professionele kant, daar zitten de mensen buiten en de mensen binnen zitten daarbij aan tafel. Aan de andere kant het omwonendenoverleg, dan is in ieder geval de informatie die beschikbaar is, dat is met elkaar gematcht door die verschillende instanties en dan kun je met omwonenden praten over: wat is de ervaring daar, wat is er bij ons bekend? En dan niet bij één instantie, maar bij alle instanties. Volgens mij is dat een uitstekend concept. Van het ene overleg is gezegd: dat doen we maandelijks. Van het andere overleg is gezegd: daar gaan we met mensen afspraken over maken. De ervaring is dat dat meestal in het begin een wat hogere frequentie heeft en daarna wat lager wordt, maar als het nodig is, is het ook weer op te voeren. Het is afhankelijk van de situatie, is er wat te bespreken, is er veel te bespreken, of blijkt in de praktijk dat dat niet zo is? Ik constateer dat er gevraagd is: komt er een ... Er zijn een aantal dingen, die liggen meer op het vlak van de wethouder: hoe wordt het in de instelling zelf gedaan, wat is de wijze waarop behandeld wordt en dergelijke, is er dagbesteding et cetera? Dus ik laat dat even voor de wethouder.

De voorzitter: Uitstekend. Dan heeft u een interruptie van de heer Trompetter.

De heer Trompetter: Dank u wel, voorzitter. De portefeuillehouder gaat niet in op de vraag die ik heb gesteld over de positie van de cliënten in het omwonendenoverleg en ook niet op het punt over de huisregels. Ik weet dat dat moet toegevoegd worden, als de burgemeester daarin volhardt, dan zal ik toch een amendement moeten aankondigen. Dank u wel.

Burgemeester Wienen: Dat komt op mij eerlijk gezegd nu een beetje merkwaardig over. Ik bedoel, daar kom ik inderdaad nog op, op uw punten. Dit is gewoon niet een plan wat op dit moment te amenderen valt. Er komt een veiligheidsplan waar het echt om gaat en dan kan ik me voorstellen dat u zegt: dan gaan we even heel precies kijken. Dus goed dat u dat nu alvast aangeeft, maar dit plan amenderen, dat is volkomen denk ik buiten de orde.

De voorzitter: Ja, mijnheer Trompetter.

De heer Trompetter: Dan is dat prima, maar dan vraag ik me wel af wat maakt dat u daar dan niet op antwoordt, want u was al klaar met mijn stukje bijdrage, dacht ik.

Burgemeester Wienen: Even wachten, deze vraag heb ik niet begrepen. U zegt waarom ik niet antwoord?

De heer Trompetter: Ik heb u een vraag gesteld.

Burgemeester Wienen: Ja, ik was nog niet zover. Wij zullen natuurlijk als het gaat om huisregels ook kijken hoe cliënten daarbij te betrekken. Er was ook een vraag, er is met allerlei mensen gepraat, met omwonenden, met instanties, maar nog niet met de doelgroep. Dat kan ook niet, wij weten nog niet precies wie daar uiteindelijk komen. Het duurt ook nog een tijd en ik kan u verzekeren dat wij reikhalzend uitzien, juist ook de verschillende mensen die bij begeleiding en bij beveiliging betrokken zijn, dat deze voorziening er is, want dan kunnen wij inderdaad komen tot heldere afspraken. Maar goed, die zijn er nu nog niet, dus dat is het antwoord op de vraag: waarom is daar nu nog niet het overleg mee? Die zijn er ook nog niet, maar als die er zijn, dan is het

natuurlijk belangrijk om ook cliënten te betrekken bij hoe het in een huis toegaat en ook hun stem speelt daarbij een belangrijke rol. Dat is in ieder geval een feit. Het is niet zo, zeker niet bij een voorziening als deze, dat de cliënten dat in hun eentje uitmaken, dat is ook niet de werkelijkheid. De werkelijkheid is, je overlegt met elkaar, je kijkt: hoe kunnen we dat zo goed mogelijk doen, hoe zorgen we ervoor dat het veilig is? Daarbij probeer je ook te kijken: wat is voor de cliënten zo goed mogelijk, zodat zij daar ook een redelijk leven kunnen leiden? Even kijken. Zijn er wel voldoende mensen om te zorgen voor beveiliging? Ik zie dat degene die die vraag stelde ondertussen is vertrokken, geloof ik, maar goed. Ik denk dat wij nu meer mensen kwijt zijn aan een veel minder zinnig toezicht, omdat ze rondzwerven, op allerlei verschillende plekken zijn, en dat daar straks met minder mensen veel beter effect bereikt kan worden. Dus ik maak me daar eerlijk gezegd niet zoveel zorgen over. In zijn algemeenheid is het waar dat het hard werken is om te zorgen dat er overall vacatures vervuld kunnen worden. Dat lukt nog steeds bij de politie, dat lukt ons ook bij handhaving. Maar ja, hoe dat over een aantal jaren is, dat zullen we dan moeten zien, maar gaan we met elkaar voor zorgen dat dat zo goed mogelijk wordt opgepakt. Ik denk dat de vragen voor mij, dat ik die gehad heb. O, wacht, nog één. D66, de wensen bij omwonenden, zijn die allemaal meegenomen? Er is intensief contact geweest met omwonenden op dit stuk en het stuk zoals het er lag, daar werd in dat overleg gezegd: wij vinden dat nu voor dit moment een goed stuk. Waarmee onze onrust niet is weggenomen, wij blijven ons zorgen maken, maar dit stuk, dat is mij gezegd, konden mensen zich in vinden voor dit stadium. Ervaringen uit Velsen heb ik benoemd. De handhaving, ook na het tot stand komen van de Domus Plus. Zeker, het is niet de bedoeling dat we als de Domus Plus er staat, dat we stoppen met handhaving. Dat zou natuurlijk wel uitermate merkwaardig zijn. Dan gaan we nog met nadere concretisering in op hoe we dat precies doen en welke mensen daarbij betrokken zijn. Als u bedoelt rond het park, dat is even iets andere kwestie. Daar hebben we voor een aantal jaren dat geregeld en ook financiering en ik denk dat het ook heel erg belangrijk is dat wij – en dat geldt voor meer aspecten van veiligheid – dat wij zo goed mogelijk kijken: wat is de situatie? En op basis daarvan kijken: wat is er nodig? Dat kan meer zijn en dat kan minder zijn. Overigens vond ik het zelf ook wel frappant om te constateren dat het park nu een oase van rust is, wat ik toch mooi vind om te constateren met elkaar, ik heb het wel eens anders gehoord. Volgens mij zijn alle vragen dan beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Van Loenen.

Wethouder Van Loenen: Dank u, voorzitter. Ik denk dat ik vooral even in moet gaan op: welke mensen komen daar eigenlijk? Want dat hoor ik echt heel erg veel terug en ik denk dat dat ook heel belangrijk is, omdat er dan ook allerlei definities of woorden rond gaan zingen en dat maakt het niet duidelijker op. Ik wil allereerst zeggen, een aantal keer viel de term uitbehandeld, dat is niet een term die de gemeente gebruikt in haar stukken. Er staat wel herstel, maar dan wil ik even toelichten wat dat betekent, want dat moet u heel erg relatief zien, herstel. Het is misschien niet wat u en ik denken, dat je dus daarna weer in de maatschappij gaat deelnemen. Dat is niet heel erg waarschijnlijk, in die zin is er weinig kans op herstel van de groep die hier komt. Het gaat om mensen die te maken hebben met verslavingsproblematiek, psychiatrische problematiek en soms ook inderdaad een verstandelijke beperking, werd net al genoemd. Dan heb je het, als je het hebt over herstel, vooral over een normaal dag- en nachtritme bijvoorbeeld, of een verslaving, of een drugs- en drankgebruik wat enigszins beheersbaar is. We zien dus wel ook in andere steden dat het dus zeker helpt om in zo'n voorziening te zijn en dat mensen dus ook inderdaad daar rustiger van worden en dat het beter te beheersen is vanwege eigenlijk de juiste zorg, zoals mijn voorganger net even zei, die nu eigenlijk ontbreekt. Maar we zien ook dat het niet een plek is waar je dan dus inderdaad weer terugstroomt in de samenleving, dat komt niet heel erg vaak voor. Dus hopelijk dat dat ietsje weghaalt, want ik kan me heel erg goed voorstellen dat het woord herstel, dat dat voor iedereen een andere connotatie heeft, maar het is dus niet heel erg waarschijnlijk dat mensen dus daarna weer uitstromen en in een normale woonvorm wonen. Het is wel een

plek, denk ik dat dat heel belangrijk is, werd net al even gezegd volgens mij door de Partij van de Arbeid, waar mensen eigenlijk eindelijk zichzelf kunnen zijn. Het zijn ook mensen die wel dus gedijen op zich in een groep. Anders dan bij Skaeve Huse waarbij eigenlijk mensen zich helemaal onttrekken aan groepsgebeuren of aan samenleving, is dit wel een groep waar dat ook voor werkt. Het is ook, dat wil ik nog even duidelijk zeggen want dat werd ook net een paar keer gesuggereerd, het is geen inlooplocatie. Je gaat niet daarheen, hè, je gaat uiteindelijk gewoon naar de Brede Centrale Toegang hier op de Wilhelminastraat. De Brede Centrale Toegang bepaalt ook uiteindelijk straks wie er doorstromen naar een Domus Plus. Volgens mij is dat vooral, nog even, als het bestemmingsplan t.z.t. definitief is, dan gaan we ook aanbesteden wie de uiteindelijke zorgaanbieder wordt. Dus dat weten we inderdaad nog niet, dus dat zit allemaal nog in het vat. Ik wil nog even één keer benadrukken, wat ik wel heb gezien in de afgelopen maanden, er is echt ontzettend veel behoefte aan deze voorziening. Er is sowieso enorme behoefte aan gedifferentieerd aanbod voor de mensen die nu in de maatschappelijke opvang zitten, maar je moet ook beseffen dat heel veel van deze mensen die dus nu in de maatschappelijke opvang zitten bij andere mensen in de maatschappelijke opvang zitten die ook niet gebaat zijn dat zij samen eigenlijk in dezelfde opvang in de Wilhelmina zitten. Dus ik denk dat het voor iedereen beter is, zowel voor de stad, maar ook voor de mensen zelf dat we deze voorziening maken. Dat hoor ik ook echt terug van alle instellingen en organisaties in de stad die ik de afgelopen maanden heb bezocht.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Özogül, dat is dan voor uw tweede termijn?

Mevrouw Özogul-Özen: Nou nee, ik heb twee vragen gesteld, over of we ze in beeld hebben en of ze meegenomen worden met betrekking tot wensen, en een tweede over sanctiebeleid.

Burgemeester Wienen: Uw eerste vraag heb ik beantwoord, heb ik gezegd: dat is zeker iets waar wij aandacht voor hebben, alleen wij weten nu nog niet precies wie erin komen, maar dat dat gaat zeker straks meegenomen worden. Dat is één. Het sanctiebeleid, dat moet ook nog verder uitgewerkt worden. Dus dat weten we nog niet precies, maar het zal zeker zo zijn dat er regels zijn en bij die regels kan in uiterste situaties betekenen dat er iemand gezegd wordt: op dit gedrag staat dat je nu niet welkom bent. De voorziening die dan voorligt is dat je toch weer op de dak- en thuislozenvoorziening bent aangewezen. Dat wil je natuurlijk met elkaar voorkomen, maar je kunt het ook niet uitsluiten.

De voorzitter: Goed, dan gaan we toch echt naar de tweede termijn als er behoefte aan is. Mevrouw Özogül, u wil voor uw tweede termijn?

Mevrouw Özogul-Özen: Nou nee, ik had nog een andere vraag, over of we ze in beeld hebben.

De voorzitter: Nee, dat gaan we wel echt in de tweede termijn doen.

Mevrouw Özogul-Özen: Nee, maar mijn vraag is niet beantwoord.

De voorzitter: Nee, dat kan, maar dan mag u die stellen nogmaals, of even aanstippen in de tweede termijn en dan gaan we er dan voor zorgen dat die beantwoord wordt. Dus als u uw tweede termijn wil, dan kan dat.

Mevrouw Özogul-Özen: Nou ja, ik wil antwoord op mijn eerste vraag en de tweede termijn, nou ja, verder heb ik niks te zeggen, want het is nog niet klaar, dus ik wacht het af.

De voorzitter: Goed, dan wordt die vraag meegenomen in de tweede termijn. Anders commissieleden die in de tweede termijn nog iets willen zeggen? De heer Van den Raadt, gaat uw gang.

De heer Van den Raadt: Voorzitter, ik sluit me ook aan bij de raadsleden die vragen stellen en dan gewoon geen antwoord krijgen en dan van de voorzitter te horen krijgen dat ze dan nog maar een keer die vraag moeten stellen en dan hopen dat die in de derde termijn beantwoord wordt. Het zou prettig zijn als u misschien ook een beetje oplet dat vragen beantwoord worden. De vraag van Trots Haarlem was – en daar gaat dan weer mijn spreektijd: wat gebeurt er met mensen die een rode kaart krijgen en dus niet meer op die locatie mogen zitten en geweigerd worden, en wat gebeurt er met die mensen die dan terugkomen en wel naar binnen willen? En wat gebeurt er met buiten de locatie, wie is er buiten de locatie verantwoordelijk? En is de dagbesteding optioneel of verplicht? Dank u voor de herhaling.

De voorzitter: Dank u wel. Ik meen dat ik op uw vraag net wel het antwoord heb gehoord, maar dat gaan we zo meteen nog even een keer horen dan. Anders nog commissieleden die het woord willen voeren in de tweede termijn? Mevrouw Van der Windt, gaat uw gang.

Mevrouw Van der Windt: Heel kort, want we hebben het natuurlijk over een conceptplan en dank voor de antwoorden op de vragen. Met het oog op een definitief plan, of een definitiever plan zou D66 eigenlijk willen adviseren, er staat nu een vast overlegmoment, bijvoorbeeld per kwartaal en wij zouden adviseren om dat in het begin – volgens mij zei de Actiepartij het ook – om dat gewoon wat vaker te doen, bijvoorbeeld één keer per maand. Het is altijd makkelijker om een overleg af te schalen en het is veel vervelender als mensen het gevoel hebben dat ze niet met hun klachten ergens terecht kunnen. Dat willen wij nog even meegeven voor het definitieve stuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anders commissieleden die in de tweede termijn nog iets willen zeggen, of die vragen hebben die niet beantwoord zijn? Nee? Mijnheer Wienen.

Burgemeester Wienen: Of wij in beeld hebben wie daar komen, ja, daar hebben we zeker een beeld van, want dat zijn mensen die nu in de stad zwerven. Alleen, het is nog niet helder wie precies de plek krijgen die daar in de Domus Plus komen. Het is ook weinig zinnig om over een voorziening, die er helaas pas, dat duurt toch echt nog een tijdje voordat die er echt is, om nu te gaan zeggen: we gaan dat met mensen uitgebreid bespreken. Dus dat is ook niet het geval. Er komt een cliëntenraad, dat doen we zodra we wel zover zijn dat het concreet is en dat je kunt zeggen: welke mensen gaan daar komen? Dan worden ze ook daadwerkelijk daarbij direct betrokken. Nu hebben we wel beeld van de groep, weten we om wat voor mensen het gaat, maar niet op individueel niveau van wie daar terechtkomen. Voor wat betreft een sanctiebeleid, daar heb ik ook op gereageerd. Er komt een sanctiebeleid met een ultimatum remedium, dat is dus een uiterste situatie dat als iemand zich volstrekt gedraagt in strijd met de afspraken en de regels, dan in uiterste gevallen betekent dat dat de toegang kan worden geweigerd en dat betekent dat de betrokkene dan is aangewezen op dak- en thuislozenzorg. Wie is er buiten de locatie verantwoordelijk? Dat is de politie en dat is de handhaving. Dat zijn de instanties die wij in het openbaar gebied hebben om toezicht te houden op veiligheid.

De voorzitter: Uitstekend. Dan zijn zo alle vragen beantwoord. Mijnheer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: We hebben het natuurlijk hier mensen met een speciale achtergrond, dus het kan wel heel logisch klinken dat er wordt gezegd: je wordt geweigerd en dan gaan die mensen naar de dagopvang, of welk ideaalbeeld. Zo werkt dat natuurlijk niet. Als mensen bij een GGZ naar binnen willen en daar wordt gezegd: u mag hier niet naar binnen. Dan gooien ze een baksteen door het raam en dan wachten ze tot de politie komt. Hoe gaat u dit nou precies regelen? Want zeggen hoe het in de theorie zou moeten klinken, dat is natuurlijk niet de praktijk. Als mensen een rode kaart krijgen komen er dan andere mensen van andere instellingen die een rode kaart hebben om die gaten op te vullen, dus dan blijf je uiteindelijk nog met

hetzelfde percentage irritante mensen zitten. Als ze wel daadwerkelijk eruit worden gezet van het overtreden van de huisregels, drie keer vorderen, komt dan de politie die mensen ophalen en waar brengt die ze dan naartoe?

Burgemeester Wienen: Mijnheer Van den Raadt, volgens mij is dit niet een spel. Wij hebben hier te maken met een doelgroep die inderdaad lastig is en waar wij in de praktijk heel goed van weten – en u noemt wat voorbeelden van wat er zich in uiterste gevallen kan voordoen. Dat is zeker niet de gebruikelijke situatie, maar het kan in de GGZ voorkomen dat iemand inderdaad ook agressief reageert. Dan komt de politie en dat kan ertoe leiden dat iemand de nacht in de cel doorbrengt. Dat komt voor. Maar wat heeft het nou voor zin dat ik met u ga doornemen? Ik zou u dat kunnen doen, hoor, want ik ben degene die daarvoor verantwoordelijk is. Dat gebeurt inderdaad in Haarlem en ook op andere plaatsen in Nederland en daar wordt tegen opgetreden. Dan treedt de politie op. Het gaat vaak – en dat snap ik heel erg goed van mijnheer Abbasi – ook om hartverscheurende situaties. Want zeker als het om de GGZ gaat – dan hebben we het dus niet over de bewoners van de Domus Plus, maar u begint zelf over de GGZ – mensen die helemaal de weg kwijt zijn en soms uit zich dat in agressie. Dat kan betekenen gedwongen opname, isolatiecel, noem maar op. Als het gaat over de doelgroep waar we het hier over hebben, als ze zich misdragen, dan is er een sanctiebeleid. Sanctie kan betekenen dat je tijdelijk aangewezen bent op een andere voorziening en het kan er ook toe leiden dat mensen zo onmogelijk zich gedragen – u noemt dat rode kaart, kan – om dan te zeggen: dan stopt het, want dan is er voor jou hier geen plek, omdat je het voor jezelf en voor anderen onmogelijk maakt om hier te functioneren. Op dit moment betekent het dat er dan de situatie intreedt die er nu ook is, namelijk dat er dan geen vaste opvang is. Dat is tragisch en dat zullen we zoveel mogelijk proberen te voorkomen. Maar dan zijn mensen aangewezen op de dak- en thuislozenzorg en als het gaat om een zware psychische problematiek wellicht op opname in een andere instelling die daarbij hoort.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is dit zo ... Mevrouw Jacobsz, u heeft ook nog een nabrander? Ja, u heeft nog 23 seconden, dus als u wil mag het, maar dan is het denk ik wel ongeveer het laatste wat u zegt. Dus wil u deze interruptie?

Mevrouw Jacobsz: Nee hoor, ik heb een nabrander zoals dat heet, naar aanleiding van mijn opmerking over bouwen en dan in de groene zoom. Ik zou pleiten, mocht het ondanks alle goede bedoelingen en alle goede plannen en alle beveiligingen en weet ik veel, toch zo zijn dat de stekker eruit moet om wat voor reden dan ook, dus ik pleit eigenlijk voor niet om een vast gebouw te bouwen, maar om flexibele units te bouwen. Dan kan je dat ook weer verplaatsen naar een andere locatie, mocht dat het geval zijn. Dus dat is even waar ik voor wil pleiten.

De voorzitter: Ja, maar dat heeft vrij weinig met dit onderwerp natuurlijk van doen. Jawel. We hebben het er eerder ook al over gehad dat het echt over het veiligheids- en beheersplan gaat. Als u vragen heeft over wat we met die gebouwen precies kunnen doen, dan zou ik die vraag technisch stellen of die te verplaatsen zijn.

Mevrouw Jacobsz: Mag ik nog even, voorzitter? Maar juist in het kader van dit, van al die plannen die we hebben, alle voorzorgsmaatregelen die we nemen, dan kan het best zo zijn dat de stekker er toch uit moet om wat voor redenen dan ook, maar dan heb je wel een flexibel ... Ja, hoe noem je dat? Een flexibel iets waarbij je dus niet de mensen die erin zitten daarmee benadeelt, maar dat je het verplaatst.

De voorzitter: Goed, is er vanuit het college nog behoefte aan een reactie? We gaan kijken of we het bij het volgende onderwerp nog mee kunnen nemen, maar hier denk ik ...

Burgemeester Wienen: Mag ik nog één afsluitende opmerking maken overigens?

De voorzitter: Ga uw gang.

Burgemeester Wienen: Dat is ook omdat ik realiseer mij dat dat het risico is dat je bij dit soort onderwerpen iedere keer hebt. Er is net over die rode kaartsituaties gesproken. Ik wil hier toch wel ook echt even benadrukken, dat is niet de situatie van de mensen waar wij het over hebben. Wij verwachten dat we daar juist wel de mogelijkheden van opvang hebben en niet die escalatie en niet die problematiek. In uiterste gevallen, dan zal het leiden tot de sancties die ik genoemd heb, maar juist deze voorziening zal het mogelijk maken om dat bijna nooit te hoeven toepassen.

De voorzitter: Goed, dank u wel. Dan hebben we zo dit onderwerp daadwerkelijk voldoende besproken. Even kijken. Het gaat niet door naar de raad, maar wel goed om dit zo besproken te hebben.

7. Reikwijdte bepalen van de toegang tot de maatschappelijke opvang (DvL)

De voorzitter: Dan ga ik wel door naar agendapunt 7, dat is de 'Reikwijdte bepalen van de toegang tot de maatschappelijke opvang'. Hierbij wordt specifiek gevraagd naar uw visie op de vier scenario's die in het stuk geformuleerd worden. Het college zou het zeer waarderen als u daar in ieder geval op zou willen reflecteren. Ik dank overigens de portefeuillehouder voor zijn aanwezigheid hier. Even kijken. Wie kan ik als eerste het woord geven? De heer Hulster, gaat uw gang.

De heer Hulster: Dank u wel, voorzitter, en dank voor de opinienota. We zien dat er een probleem is met de uitstroom van mensen die in de maatschappelijke opvang zitten. Mensen zitten daar heel lang en er is weinig perspectief. Er worden eigenlijk vier scenario's geschetst om dat probleem op te lossen. Eigenlijk wordt als aanleiding gegeven dat we hier de motie hebben aangenomen 'Geen mens slaapt op straat', wat op zich een principe is waar we nog steeds achter staan. Maar wat niet genoemd wordt en dat is wel een van de oorzaken van het probleem, is dat we ook het herkomstbeginsel hier niet hanteren, terwijl dat de VNG daar wel suggesties voor heeft gedaan. We hebben bij motie die is aangenomen door de raad juist gezegd: iedereen die hier aanklopt is hier eigenlijk welkom en daar gaan we zorg voor bieden. Het andere probleem is dat we mensen dan onder Wmo-regeling laten vallen en dat is een openeinderegeling, zodat ze dan eigenlijk niet weg kunnen. Eigenlijk is een beetje de vraag: is dat dan wel wenselijk, is het wel medemenselijk om mensen eindelijk in zo'n opvang te laten zitten? Dat is eigenlijk ook niet wat je wil. Je wilt eigenlijk wel mensen ook een perspectief bieden op ergens naartoe te gaan. Het dilemma's eigenlijk: helemaal niks of de deur dichtgooien is wat ons betreft ook geen oplossing. Want ik was laatst weer eens in Brussel waar je ziet dat de opvang voor mensen die dakloos zijn toch wat anders geregeld is en daar zie je ineens weer overal mensen op straat. Dat wil je ook niet, je wilt echt wel mensen ook opvangen. Dus nou ja, om kort te gaan, we zien dat dit een ingewikkeld dilemma is, we hopen eigenlijk dat we mensen wel opvangen, maar zo snel mogelijk terugleiden naar een plek waar ze ook echt verder worden gebracht. Als je vraagt: welke van de scenario's past daar dan het beste bij? Dan zit het ergens tussen 2 en 3 in.

De voorzitter: Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? Mevrouw Bastiaans namens de PvdA.

Mevrouw Bastiaans: Dank u wel, voorzitter. Haarlem is een sociale stad en daar zijn we trots op en dat willen we ook graag zo houden. Maar voor de toegang tot de MO ligt nu wat ons betreft de vraag voor: wat is nog sociaal en wat is nog humaan? Alleen mensen uit Haarlem die onder de Wmo vallen hier toelaten, nee, dat vinden we niet sociaal. Iedereen blijven toelaten en vervolgens een langdurig verblijf in de opvang, dat vinden

we ook niet sociaal. Dus daarmee vallen eigenlijk de scenario's 1 en 4 voor ons af. Welk scenario wil de PvdA dan wel uit nader uitgewerkt zien? Van scenario 4 naar 2, en 2 is alleen Haarlemmers, zowel Wmo als niet-Wmo opvangen, vinden wij een hele grote stap, hoewel het wel duidelijkheid verschaft en duidelijkheid is ook sociaal. Scenario 3, ook opvang van gezinnen met minderjarige kinderen die geen regiobinding hebben met Haarlem, zou wat ons betreft alleen kunnen met aanvullende voorwaarden voor een zo kort mogelijk verblijf in de opvang en daarmee dus ook goede afspraken met andere regio's over uitstroom vanuit de Haarlemse MO.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Van Kessel namens de VVD.

De heer Van Kessel: Dank u wel, voorzitter. Het college schrijft dat het ruimhartige opvangbeleid leidt tot een aanzuigende werking. Op de website van de landelijke PvdA worden partijen weggehoond die deze term durven te gebruiken. Hoe beoordeelt u de woordkeuze van de wethouder hier?

Mevrouw Bastiaans: U bedoelt over de aanzuigende werking?

De heer Van Kessel: Ja, de aanzuigende werking van het ruimhartige opvangbeleid.

Mevrouw Bastiaans: Daarvan is nu gebleken dat de opvang vol komt te zitten en daardoor is het nodig om nu nieuwe beleidsregels te gaan plaatsen, of gaan formuleren. Dus ja, als u zegt: hoe beoordeelt u dat? Dan vind ik het goed dat er nieuwe beleidsregels komen.

De heer Van Kessel: Nou, dat is goed om te horen, maar mijn vraag was dat op de website van de PvdA landelijk partijen die die termen gebruiken, aanzuigende werking, dat die weggehoond worden. Denkt u daar gewoon anders over, vindt u dat je dat gewoon kan zeggen?

Mevrouw Bastiaans: De term aanzuigende werking, in de praktijk is het zo door, naar wat de heer Hulster van Actiepartij net ook al benoemde, over de motie in 2014 hebben wij een heel ruimhartig beleid en daardoor is gebleken dat er heel veel mensen naar Haarlem komen. En ja, als je dat aanzuigende werking noemt, op de website van de PvdA wordt dat wat minder goed beoordeeld. Het is gewoon een feit dat hierdoor veel meer mensen naar Haarlem komen en dat we nu dus ook vinden dat die regels moeten worden aangepast. Ik ga even verder.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was er ook nog een interruptie van mevrouw Özogül, gaat uw gang.

Mevrouw Özogül-Özen: Ik was benieuwd of u weet over wie we het hebben in optie 4.

Mevrouw Bastiaans: Optie 4 zijn volgens mij alle mensen zoals het nu gaat. Dus de motie van 2014 en iedereen die hier naartoe kan komen, dat is hoe de situatie nu is. Daarvan, als je dat volhoudt en die regels zo houdt, dan blijven we het probleem houden wat er nu ligt, namelijk een hele volle maatschappelijke opvang en ook schrijnende gevallen.

Mevrouw Özogül-Özen: Dus u wilt eigenlijk uitgeprocedeerde asielzoekers die niet terug kunnen naar hun land, wilt u ze niet opvangen? En ouders die hier zijn komen wonen een jaar geleden en in een scheiding zitten of wat dan ook dan op straat komen, die wilt u ook niet opvangen omdat ze geen regiobinding hebben? Want de regel is twee jaar daarvoor moet je in Haarlem gewoond hebben en ze kunnen ook niet terug naar de stad

waar ze vandaan komen, want daar zijn ze ook al inmiddels twee jaar vandaan. Dus die mensen wilt u dan niet opvangen?

Mevrouw Bastiaans: Ik wil even verdergaan met mijn verhaal, want ik begrijp dat u optie 4 wil behouden, dat kan. Wij willen, als we kijken naar de opties die er nu liggen, 1 en 4 niet. Bij 2 vinden wij dat het toch te beperkt is om alleen maar voor Haarlemmers wat te hebben, dus bij 3 zeggen wij: dat kan, maar dan met hele goede aanvullende voorwaarden, waarbij er ook met andere regio's uit afspraken zijn. Dat is wat wij willen meegeven aan het college. Die vraag ligt er in deze opinienota om mee te geven welke scenario's uitgewerkt moeten worden en dat zijn wat ons betreft 2 en 3 met die aanvullende voorwaarden en dat sluit ook aan bij volgens mij de Actiepartij. Daarnaast wil ik nog even aanvullen op het punt waar we het hiervoor over hadden. We hebben het hier natuurlijk in die opinienota over instroom, maar het grote probleem is ook ontstaan doordat er weinig uitstroom is. Dan zijn Skaeve Huse, Domus Plus, Housing First, dat is allemaal heel hard nodig en ook preventie van de instroom en dan ook, wat geagendeerd gaat worden, met huiselijk geweld, echtscheidingsproblemen. Dus het is een veel breder probleem, dit gaat alleen over de instroom. Wij geven aan het college mee: werk scenario 2 en 3 uit. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anders commissieleden? Mevrouw Van der Windt namens D66.

Mevrouw Van der Windt: Dank u wel, voorzitter. Haarlem is een sociale stad, maar nu blijkt dat ons sociale beleid soms wat minder sociaal uitpakt voor de groep kwetsbaren die echt afhankelijk zijn van de gemeente Haarlem. Heel breed leeft eigenlijk het beeld dat er in Haarlem te veel mensen gebruik maken van de maatschappelijke opvang en dat zorgt voor krapte aan plaatsen, krapte aan ondersteuning en mensen die soms eindeloos vastzitten in de opvang omdat elk perspectief op een eigen huis ontbreekt. D66 vindt het terecht dat het college hier iets aan wil doen en we zijn dus tegen scenario 4, het voortzetten van het huidige opvangbeleid. Wij vinden scenario 1 net als de Partij van de Arbeid, dus alleen de wettelijke Wmo-doelgroep, vinden we te karig, omdat wij vinden dat de gemeente ook de helpende hand moet toesteken aan Haarlemmers die economisch dakloos zijn geworden. Wel vinden we dat die groep niet binnen het Wmo-kader ondersteund moet worden, maar binnen een eigen, noem het een economisch daklozenkader, want zo zorgen we ervoor dat iedereen passende hulp krijgt en niet dat er standaard hulp is voor mensen uit de Wmo-doelgroep die misschien helemaal niet zo van toepassing is voor mensen die economisch dakloos zijn. Voorzitter, D66 heeft begrepen dat de gemeente Haarlem heel genereus is in het toekennen van de Haarlemse status, zodat bijvoorbeeld ook een vrouw die vanwege de liefde van Haarlem naar Groningen verhuist, gaat scheiden en drie jaar later met haar kinderen op straat komt te staan en een sociaal leven in Haarlem heeft, toch nog wordt gezien als Haarlemmer. Kan de wethouder dit bevestigen? D66 twijfelt over de opvang van economisch dakloze gezinnen met minderjarige kinderen buiten Haarlem. Het klinkt aan de ene kant super sociaal om die groep op te vangen, maar het zorgt er wel voor dat er een grote groep zonder enig perspectief op huisvesting vastzit in de opvang hier, terwijl in sommige gevallen de eigen gemeente buiten schot blijft. Wij aarzelen of het gewenst is om die groep een korte opvang aan te bieden, omdat het lastig is om die groep te weigeren, maar het misschien nog veel lastiger is en moeilijker is om die groep na een tijdje op straat te zetten. Hoe kijkt de wethouder daar tegenaan? Dank u wel.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Oosterbroek.

Mevrouw Oosterbroek: Ik heb een vraag. Op het moment dat het gezin bij ons aanklopt, op het moment dat we weigeren het gezin op te nemen, hoe ziet u dat voor u, wat moet dan het gezin gaan doen? Wel heel duidelijk: u bent hier niet welkom. En dan?

Mevrouw Van der Windt: Dat zal afhangen van waar het gezin vandaan komt. In heel veel gevallen zijn er natuurlijk ook nog wel andere situaties, bijvoorbeeld voor uitgeprocedeerde asielzoekers is er een opvang. Dus het hangt echt af waar iemand vandaan komt wat er dan voor opties zijn. Maar het is ook heel hard om mensen eerst een tijd op te vangen en dan te zeggen: na een jaar, of na drie maanden moet u het zelf uitzoeken. Dat is ook lastig. Het is ook heel lastig om mensen hier met heel veel mensen in de opvang te hebben, omdat ze niet kunnen uitstromen. Dus ik ben ook heel benieuwd naar de opmerking van de wethouder hierover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Kessel namens de VVD.

De heer Van Kessel: Dank u wel, voorzitter. In 2014 klonk het nog zo sociaal, daklozenopvang voor iedereen. Deze wethouder heeft nu te kampen met het beleid waar ze zelf als raadslid nog voorstemde. Het pleit voor deze wethouder dat ze met deze opinienota daarom komt. Van alle partijen die destijds voorstemden, heb ik tot op heden nog weinig reflectie gehoord. Het ruimhartige beleid heeft geleid tot de onwenselijke situatie waarin de Haarlemse opvangketen overbelast is geraakt. Haarlem heeft een landelijk imago waarin iedereen opgevangen wordt. Wij begrepen dat er gemeenten zijn die daklozen doorverwijzen naar Haarlem, omdat je daar altijd terecht kan. Mijn vraag aan de wethouder is: welke gemeenten zijn dit dan, en welke acties heeft zij ondertussen ondernomen naar die gemeente om ze daarop aan te spreken? De voorkeur van de Haarlemse opvangketen staat wagenwijd open, maar de gemeente laat de achterdeur slechts op een kier. De kwetsbare mensen van buiten de regio verblijven soms jarenlang in de Haarlemse opvang en houden daar plaatsen bezet in voorzieningen die in de basis bedoeld zijn voor kwetsbare Haarlemmers. Doordat deze kwetsbare mensen niet kunnen doorstromen, ontnam de gemeente ook gezinnen met kinderen het perspectief. Zo bleek het ruimhartige beleid toch niet zo sociaal. Ten aanzien van de scenario's lijkt het de VVD verstandig dat onze faciliteiten eerst ingezet worden voor de Haarlemmers. Dat betekent niet dat anderen aan de deur geweigerd moeten worden, zeker niet als het kinderen betreft. Maar voor economisch daklozen uit andere regio's lijkt het ons beter dat ze, al dan niet na een nachtje slapen, de volgende dag met een treinkaartje naar de eigen regio worden gestuurd om daar gebruik te maken van de faciliteiten. Dat kan dus met de wortel, zoals ik net zeg, maar wellicht kan het ook met de stok. Zou deze wethouder bij de verdere uitwerking ook kunnen aangeven in hoeverre het mogelijk is om een verbod op slapen op straat in de APV op te nemen, en wat de ervaringen van andere gemeenten daarbij zijn? Ook de financiële uitwerking ziet de VVD de volgende keer graag terug. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Oosterbroek heeft nog een interruptie voor u.

Mevrouw Oosterbroek: Aan ook u de vraag: hoe ziet u dat voor dat u? Dat u zegt: u mag hier niet zijn, want ik heb landelijk een beleid afgesproken dat u altijd terug moet naar uw regio en u mag hier ook niet slapen. Dus hoe ziet u dat voor u? Wat gebeurt er dan met die persoon, want hoe wilt u die mensen daar aanspreken, uw medemens, zeg maar?

De heer Van Kessel: Een mooie deugd voor een raadslid is luisteren. Dat heb ik gewoon in mijn bijdrage gezegd, maar ik wil dat graag nog een keertje herhalen. Ik heb aangegeven dat voor economisch daklozen dat ze, al dan niet na een nachtje slapen, de volgende dag met een treinkaartje teruggestuurd worden naar de eigen regio. Wellicht dat de wethouder of iemand anders nog een belletje erachteraan kan doen en dat op het moment dat je uit een andere regio komt dan deze, dat je gewoon ook opgevangen wordt in de opvang en in de faciliteiten in jouw eigen regio. Dat lijkt mij meer dan logisch, zodat wij onze opvangvoorzieningen ook vrijhouden voor de kwetsbare Haarlemmers die hiervandaan komen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nijenhuis namens de Partij voor de Dieren.

De heer Nijenhuis: Dank, voorzitter. Voorzitter, de Partij voor de Dieren komt op voor de meest kwetsbare wezens in de samenleving. Zo geven wij een stem aan dieren, maar ook aan kwetsbare mensen. Vanuit dit oogpunt zijn wij een groot voorstander van een humaan opvangbeleid in Haarlem. Wij vinden het namelijk onacceptabel dat er mensen op straat slapen. In een tijd waarin het leven alsmaar duurder wordt en mensen moeilijker rondkomen moeten we juist sociale voorzieningen overeind houden. Daarom pleit de Partij voor de Dieren voor scenario 3 of 4, dus ten minste opvang voor de Wmo-doelgroep, economisch daklozen en economisch dakloze gezinnen die niet uit de Haarlemse regio komen. Wij vinden dat Haarlem trots mag zijn op haar ruimhartige opvangbeleid en daarom hopen wij dat het college dit beleid zoveel mogelijk intact weet te houden. Dankjewel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Scholten namens Jouw Haarlem.

Mevrouw Scholten: Dank u wel, voorzitter. We weten op dit moment niet eens hoeveel dak- en thuisloze mensen er zijn in Nederland, maar volgens het CBS is het aantal minstens verdubbeld tot 39.300. Wij zijn bang dat we met het beperken van de instroom eigenlijk aan de verkeerde knop gaan draaien. Er zijn mensen die in de problemen zijn, dat zijn er heel veel. Door ze met zijn allen door te schuiven de hele tijd van plek naar plek lossen we het probleem niet op. Onze eigen Rijksoverheid zegt: Eerst een Thuis centraal in het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Ieder mens heeft recht op een veilige, betaalbare plek om te wonen. Het plan dat het Rijk hiervoor heeft van december 2022 moet ervoor zorgen dat in 2030 dakloosheid is beëindigd. Nederland heeft zich daaraan gecommitteerd in de Lissabon-verklaring. Ik, ons, wij denken dat het verstandig is om daarop in te zetten. In een tijd dat allerlei mensen, om welke reden dan ook, in de problemen raken, dakloos worden, thuisloos worden, bankhoppen, noem het maar op, of vluchten, is het verstandig wat ons betreft om te zorgen dat niemand op straat slaapt in Haarlem – wou ik zeggen, dat werden te veel A's in één zin. Het lijkt ons daarom verstandig om scenario 4 uit te werken, maar vooral echt in te zetten op goede doorstroommogelijkheden, goede uitstroommogelijkheden. We hebben net weer gehoord dat de nieuwbouw stagneert, dat sociale woningbouw ook in Haarlem niet door kan gaan. En juist nu, nu de urgentie zo hoog is, zouden we mensen opvang gaan ontzeggen. De timing is wat ons betreft vooral heel ongelukkig. We hebben nu een sterk en sociaal vangnet nodig. Uiteindelijk kun je echt alleen maar werken aan je herstel als je een veilige plek hebt met een dak boven je hoofd. Als we uitstroom niet kunnen bieden in deze tijd van woningnood, er steeds meer mensen dakloos raken in de maatschappij, wat voor reden dan ook, dan is het bijzonder hard, misschien zelfs harteloos, om nu de instroom terug te draaien. Scenario 4.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er anders namens de commissie? Mevrouw Oosterbroek, gaat uw gang.

Mevrouw Oosterbroek: Allereerst, wij willen toch zeggen, het probleem is niet het ruimhartige beleid van de gemeente Haarlem, want vier jaar geleden hadden we een hele andere situatie op de woningmarkt. De jubelton was nog niet geïntroduceerd, de woningen waren nog betaalbaar, we hadden nog voldoende woningen, de uitstroom kon ook goed worden geregeld. De woningmarkt was nog niet zo kapot als dat het nu is. We hebben helaas een kapotte woningmarkt waardoor die uitstroom niet gerealiseerd kan worden en aan de andere kant hebben we dus ook heel moeilijk, we zien het bij een bespreking van een Domus Plus, de uitstroom van mensen die dat nodig hebben. Beschermd wonen kunnen we dus eigenlijk ook heel moeilijk met elkaar afstemmen en regelen, dat is een heel lang proces. Dat zijn allemaal elementen die het nu maken dat het handig is om in het geheel naar het beleid te kijken. Dat is hartstikke goed en het is ook fijn dat we nu in deze opinienota het daarover kunnen hebben. Wij willen dus zeker ook kijken naar de beleidsregels, maar het is niet ontstaan door het ruimhartige beleid van Haarlem, het is zeker een andere oorzaak wat mij betreft.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Dank u wel, voorzitter. Tijdens de technische briefing begrepen wij dat andere gemeenten mensen doorsturen naar het ruimhartige Haarlem. Wat zegt u tegen die gemeenten die dat doen, en wat vindt u daar dan van?

Mevrouw Oosterbroek: Dat vind ik een hele humane reactie op het moment dat je iemand moet teleurstellen en buiten moet laten slapen, dat je die mensen ook de mogelijkheden aangeeft die zij wel hebben. Maar ja, GroenLinks vindt het ook moeilijk om van eigenlijk het normale beleid hè, we gaan mensen die hulp nodig hebben gewoon helpen, om daarvan af te stappen. Maar helaas is de situatie zo dat we de kwaliteit van de opvang nodig moeten verbeteren voor de economisch daklozen ook die daarin zitten, dan gaat het daardoor ook weer minder goed met de mensen die eigenlijk heel snel zouden kunnen uitstromen. Dus om de kwaliteit van de algemene opvang te verbeteren kiezen wij in de basis voor scenario 3, omdat wij het heel moeilijk vinden om gezinnen en kinderen in de kou te laten staan.

De voorzitter: Dank u wel. De heer El Aichi namens het CDA.

De heer El Aichi: Dank u wel, voorzitter. CDA pleit ervoor dat niemand op straat moet slapen. Wij vinden dat de overheid de verantwoordelijkheid moet nemen om voor genoeg opvanglocaties te zorgen. Er moet dan ook geïnvesteerd worden in de uitstroom, zodat er steeds plek is in de huidige opvanglocaties. De samenwerking tussen de afdeling Vastgoed en van de gemeente is onontbeerlijk. Wij zijn er als CDA trots op dat naast de wettelijke Wmo-doelgroep ook andere doelgroepen worden opgevangen, maar het moet niet zo zijn dat wij gaan betalen voor andere steden of andere gemeenten. Het woonplaatsbeginsel lijkt mij uiteraard leidend. Op 16 januari jongstleden is het voorstel woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen ingediend bij de Tweede Kamer. Het wetvoorstel regelt dat niet alleen de 43 centrumgemeentes, maar alle 342 gemeenten verantwoordelijk worden voor beschermd wonen voor hun eigen inwoners. Het college schetst vier scenario's hoe zij de komende periode invulling denkt te geven aan het opvangen van daklozen buiten Haarlem. Als het aan het CDA ligt, blijven we scenario 4 handhaven. Als dit echt onbetaalbaar blijkt, dan gaat onze voorkeur naar scenario 3, omdat wij vinden dat gezinnen met kinderen, ook al zijn ze buiten Haarlem, opgevangen moeten worden en niet op straat hoeven te slapen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan tot slot mevrouw Booms namens de ChristenUnie.

Mevrouw Booms-van der Meer: Dank u, voorzitter. Het lijkt wel dat het hek gewoon van de dam is in Haarlem. Al jarenlang zien we de ene opvang na de andere geopend worden en aan de ene kant ben ik daar natuurlijk heel blij mee, maar ja, zo ruimhartig kunnen we gewoon niet meer zijn. De gebouwen zijn op en het geld is op en ik denk ook dat Haarlem onvoldoende beseft heeft dat we als veiligheidsregio ook verantwoordelijk zijn voor de Haarlemmermeer waar Schiphol ligt en ik denk dat ook heel veel mensen niet beseffen hoeveel daklozen via Schiphol ook in Haarlem een beroep doen op een bed.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Scholten.

Mevrouw Scholten: Bent u zich ervan bewust dat dakloosheid vele malen duurder is dan opvang?

Mevrouw Booms-van der Meer: Ik ben ook niet voor dakloosheid, daar ben ik zeker niet voor, maar ik denk wel dat het ruimhartige wat wij hier gehad hebben, het gaat gewoon niet meer. Ik denk dat het belangrijk is dat we ons gewoon meer gaan conformeren aan de landelijke richtlijnen en dat we in samenwerking met de

andere gemeenten in goed overleg gewoon maatwerk moeten gaan leveren. Dat we echt moeten gaan kijken: wie doet nu een beroep op een bed, ook waar komt iemand vandaan, hoe kan je iemand het beste helpen? Je kan ook heel kort een bed bieden, maar vervolgens wel iemand helpen om naar de plek te gaan waar ze eigenlijk gewoon thuishoren en ook een gemeente die er eigenlijk verantwoordelijk voor is. Dus ik pleit wel heel erg voor maatwerk, want je kan nu wel kiezen uit vier verschillende opties, maar de waarheid ligt waarschijnlijk ergens gewoon ertussenin en maatwerk is gewoon het allerbeste.

De voorzitter: Dank u wel. Ik was niet vergeten, hoor, mevrouw Özogül. Gaat uw gang.

Mevrouw Özogul-Özen: Dank u wel. Wij hebben een motie van het CDA toen inderdaad gesteund en daar staan wij nog steeds achter. Jouw Haarlem zei het al, dakloosheid kost natuurlijk veel meer. Dat is 30.000 om ze binnen te halen, las ik ergens, en 30.000 kost een dakloze in de opvang. Wij hebben nu vier scenario's. Ik heb hier de uitwerking niet van, dus ik weet niet wat het een kost, wat het ander kost, over welke bedragen we hebben. Dat is mij in ieder geval niet duidelijk en ik vraag me af: waar hebben we het over, wat is het verschil tussen scenario 3 en scenario 4? Dan lees ik: het gaat dus om inderdaad remigranten, uitgeprocedeerde asielzoekers en mensen die vanwege gezinshereniging naar Nederland komen en gaan scheiden. Over die mensen hebben we het, dat is het verschil tussen 3 en 4. Dan is de volgende vraag, we hebben de cijfers niet, we weten niet over hoeveel mensen we hebben. En we gaan nu een keuze maken. Ik zie liever dat het uitgewerkt wordt, dat ik een gedegen keuze kan maken, dat ik weet over welke mensen we hebben, over hoeveel mensen we hebben. Wat mij heel erg verbaast is het sociale gezicht wat we nu hebben. We zetten mensen die uitgeprocedeed zijn en niet meer terug kunnen op straat. We zetten dus mensen die in scheiding zitten, weliswaar wel of niet met kinderen, of in ieder geval in scheiding zitten, die een dak boven hun hoofd nodig hebben, die zetten we op straat. Dat is de keuze. We zeggen net: als we ze hier in de opvang laten, dan kunnen ze er niet uitstromen. Ook dat uitstroombesluit is in onze handen als raad, daar kunnen we ook voor kiezen.

De voorzitter: Mevrouw Özogül, u heeft een interruptie van mevrouw Bastiaans.

Mevrouw Bastiaans: Dank u, voorzitter. U heeft het over: we gaan een keuze maken. Maar het college heeft vier scenario's voorgelegd, daar kun je bij aangeven wat je wel of niet zou willen en dan wordt het uitgewerkt. Dus we maken nu geen keuze. U had het al in het begin ook over de kosten, maar ik heb juist in mijn bijdrage ook benadrukt dat we het niet sociaal vinden zoals het nu gaat, ook voor de mensen die al in de opvang zitten. Het gaat zeker niet om de kosten, maar ook om hoe de mensen nu en vooral kinderen ook heel lang in de opvang zitten waar gewoon ook een oplossing voor moet komen. Dus ik ben benieuwd welk scenario u ziet om uit te werken, om mee te geven aan het college, om daar ook iets aan te doen. Dat is ook humaan beleid, mensen helpen die er nu in zitten.

Mevrouw Özogul-Özen: Ik zei net dat de keuze ook aan ons is wie we laten uitstromen of niet. Urgentiebeleid bepalen wij zelf nog in Haarlem. Ten tweede, gezinnen met kinderen die we opnemen, die mogen zo en zo. Ik noemde net het verschil, dat zijn de remigranten, dat zijn de uitgeprocedeerde asielzoekers en dat zijn mensen die in scheiding liggen. Over die mensen hebben we en dan ben ik benieuwd naar het aantal, want die heb ik niet in beeld. Ik wil liever alle vier uitgewerkt hebben en dan de vraag voor mij hebben: welke keuze maak ik dan? Ik heb de cijfers niet, ik heb de financiën niet.

De voorzitter: Dank u wel. Nog even, mevrouw Bastiaans, interrupties zijn kort, hè, niet heel lang. Nee, we zijn aan het einde van de termijn van mevrouw Özogül en tevens is er bijna geen tijd meer, dus we gaan naar de wethouder. O, mijnheer Van den Raadt, excuus. U heeft nog seconden, gaat uw gang.

De heer Van den Raadt: O, heel kort houden. Mooi te zien dat in 2014 het sociaal-progressieve blok zich op de borst klopte: niemand slaapt op straat. Ik stemde toen ook voor en toen dacht ik: kijken hoe lang ze dit gaan volhouden. Het heeft negen jaar geduurd. Ik snap alleen niet waarom niet de keuze 5 is: we bouwen nog meer opvang en we sturen de rekening naar de gemeente waar die mensen vandaan komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan denk ik dat we nu daadwerkelijk iedereen gehad hebben, dan gaan we naar de wethouder.

Wethouder Van Loenen: Dank u, voorzitter. Ik wil ook u bedanken eigenlijk, om daarmee te beginnen, want het is best een lastig onderwerp – of eigenlijk is dat een ander statement, denk ik. Er is in de vorige periode – en daarvoor trouwens ook – maar in de vorige periode ook volgens mij al heel veel over gesproken eigenlijk over de problematiek, ook door middel van een notitie ook die gemaakt is door VVD, Partij van de Arbeid, D66, ChristenUnie en CDA. Daar wordt eigenlijk ook al ingegaan op de problematiek, daar werd dat een beetje aangeraakt. Maar ik heb wel toen ik begon dat ik dacht: dit is eigenlijk toch geen houdbare situatie. Dan zit het hem in – en het werd net al even genoemd – wat is inderdaad een humane of sociale benadering? Dat maakt het ook zo ingewikkeld, want je denkt in eerste instantie: iedereen een plek. Dat snap ik. Maar we hebben vervolgens, dat heeft u kunnen lezen in de gegevens, de afgelopen jaren twaalf gezinnen gehad die langer dan twee jaar in de opvang zaten. Het perspectief voor mensen – en dat ben ik natuurlijk helemaal eens in wat GroenLinks zei, dat ligt ook grotendeels door de woningmarkt en wat daarmee gebeurd is – maar het perspectief van mensen om nog uiteindelijk gewoon uit te stromen, die is beperkt voor een grote groep. Ik denk ook dat het steeds moeilijker wordt als je lang in de opvang zit om nog uiteindelijk die skills – om een beetje een lelijk woord te gebruiken – maar om die skills te hebben om echt te kunnen wonen en te weten hoe je dat oplost.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen dat een van de grote problemen de woningmarkt is inderdaad. Maar toch is de afgelopen tien jaar de PvdA al langer eigenlijk verantwoordelijk voor het woningbeleid hier in Haarlem en zie je ook dat de afgelopen jaren er praktisch geen sociale huurwoning bij is gekomen netto. Hoe beoordeelt u de inspanningen van uw eigen college op dat gebied?

Wethouder Van Loenen: Dat gaat wel een beetje ver nu, maar het ik heb het eigenlijk vooral over het landelijk beleid. Nee, maar ik heb het vooral even ... Ik ga er wel iets over zeggen. Ik heb het vooral over het landelijk beleid. Daar zijn trouwens ook een paar hele interessante boeken over geschreven: hoe zijn we nu beland in de situatie waarin we zijn? Maar het is natuurlijk wel zo dat het steeds moeilijker is voor sommige mensen om een woning te vinden. Als ik kijk naar bijvoorbeeld jongeren, en ik denk dat we daar trouwens de opvang echt best wel goed voor hebben geregeld, is het ook nou eenmaal gewoon een feit dat het steeds lastiger is om aan een woning te komen. Dus daar kunnen we van vinden wat we vinden, maar ik denk dat dat wel een gegeven is – waar we misschien altijd nog een andere keer wat langer bij stil kunnen staan, maar wat mij betreft gaan we het hebben over de opvang.

De voorzitter: U heeft toch nog een interruptie van de heer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Ik heb die interessante landelijke boeken over het Haarlemse sociale huurbeleid niet gelezen. Ik heb wel het laatste jaarverslag gezien en daar zie ik dat dit college praktisch geen sociale woningen heeft bijgebouwd. Als u dan zegt: er zijn geen opvangplekken en u verwijst daar ook naar, dan vind ik ook wel

dat u zo flink moet zijn om even aan te geven dat het college het wat dat betreft de afgelopen jaren er flink heeft bij laten zitten.

Wethouder Van Loenen: Haarlem is een hele sociale stad, zeker wat betreft de woningbouw. Alleen, waar het hier om gaat en dat zeggen we eigenlijk ook in de notitie: het zijn niet de mensen die nu recht hebben om een woning op onze sociale woningmarkt te vinden. Dat is denk ik ook meteen het probleem: het perspectief wat er is voor de mensen die langdurig in onze opvang zitten, die is enerzijds beperkt door bijvoorbeeld het gedifferentieerd aanbod wat we nog niet hebben. Dus waar we het net over hadden, Domus Plus, Skaeve Huse, dat zou echt enorm helpen bij de uitstroom. Maar ook wat betreft de andere kant is ook, sommige mensen hebben daar dus geen recht op in onze huisvestingsverordening, want die vraag werd ook gesteld: hoe zit dat precies? In onze huisvestingsverordening staat dat je twee jaar binding moet hebben, regiobinding, of twee jaar hier moet zijn om die binding te hebben en dus recht te kunnen hebben op doorstroming. Dat is een heel erg ingewikkeld geval waar we dus in terecht zijn gekomen. Wat we hebben gedaan met die opinienota is eigenlijk hebben we gezegd: we zien het stagneren in onze opvang, de vraag is of dat zo humaan is, en wat kunnen we daaraan doen? Ik denk enerzijds moeten we proberen – want dat werd net ook al even gezegd – ja, ik zou ook wel heel graag die ambitie willen uitspreken en daarnaar handelen om onze maatschappelijke opvang zo leeg mogelijk te maken, in de zin dat ik denk dat we echt veel meer moeten doen ook aan die uitstroomkant. Daar zijn we dus ook aan het kijken, dat komt ook nog terug naar u. We gaan natuurlijk ook het plan van aanpak voor Housing First komt naar u toe op hele korte termijn en ik denk dat we daar ook stappen in zetten. Domus Plus, Skaeve Huse, Kamers met Aandacht, we bouwen een nieuwe vrouwenopvang. Daar zijn dus ook allerlei mogelijkheden, alleen ik denk dat we nog veel meer moeten doen en daar heb ik mezelf ook aan geëngageerd om echt veel creatiever te gaan kijken hoe we dus uiteindelijk ook mensen sneller uit de maatschappelijke opvang kunnen laten uitstromen. Er werd net al even iets gezegd over ook het actieplan wat er landelijk is, door Jouw Haarlem. Ik moet wel zeggen, dat actieplan, ik zat een paar weken geleden ook in een panel met staatssecretaris Van Ooijen en dat gaat wel echt alleen over de mensen waarvan hij denkt dat er een regiobinding is. Hij heeft gezegd: eigenlijk heel makkelijk, iedereen moet inderdaad uiteindelijk terug naar zijn eigen regio. Maar wij hebben ook veel mensen in onze opvang die dus die regiobinding niet hebben en dat maakt het ook ingewikkeld. Daar zegt het Rijk eigenlijk van: daar gaan we wel met een aantal grote steden een oplossing voor bedenken. Alleen, in het verleden hebben we dat ook gezien bij de opvang voor ongedocumenteerden, dat is niet altijd een onverdeeld succes. Dus eigenlijk even kortom, het Rijk gaat daar dus naar kijken naar die groep, wij vangen nu eigenlijk die groep op. Dat werd eigenlijk ook al volgens mij door het CDA even gezegd, hè, daar betalen wij nu ook voor, daar krijgen we geen vergoeding voor, om het even zo te zeggen. Maar dat is een landelijk probleem, dat zijn inderdaad de arbeidsmigranten, de remigranten. Maar let er wel op dat het rijksbeleid dus heel erg veel uitgaat van regiobinding en dat zou het allemaal iets makkelijker maken. Dan nog steeds is het nodig in onze regio dat wij beleidsregels maken en dat hoor ik u eigenlijk allemaal wel zeggen: laten we niet iedereen opvangen onder Wmo, maar laten we ook gaan kijken om voorwaarden te stellen, of om in ieder geval die duur in die opvang te verkorten om mensen toch uiteindelijk wel sneller op een andere plek te krijgen, juist vanwege die inhumane situatie die ontstaat als je jarenlang in de opvang woont als kind. Er werd ook een aantal keer gevraagd naar de kosten en het woonplaatsbeginsel is genoemd. De kosten, we hebben een gigantisch tekort op de maatschappelijke opvang. Dat heeft u ook kunnen lezen, dat zeggen we eigenlijk ook al een tijdje, het loopt ook enorm op. We hebben een overschot bij beschermd wonen, dat zijn regionale budgetten. Bij beschermd wonen gaat naar alle waarschijnlijkheid het woonplaatsbeginsel gelden. Dat geldt niet voor maatschappelijke opvang, dus dat is ook geen oplossing hiervoor. Het is niet dat we straks met het woonplaatsbeginsel, dan kunnen we eigenlijk alleen bij beschermd wonen zeggen: daar is elke gemeente zelf verantwoordelijk voor hun eigen groep, om het even zo te zeggen, hun eigen inwoners. Maar dat geldt niet

voor de maatschappelijke opvang. Uiteindelijk zijn wij nog steeds centrumgemeente, ook inderdaad voor gemeente Haarlemmermeer, ook voor de Schipholregio. Dat is dus eigenlijk geen oplossing, behalve als er misschien nog een doordecentralisatie komt van de maatschappelijke opvang, maar dat is echt nog wel een heel eind uit zicht. Die gelden of die budgetten, nu betalen we heel veel van de maatschappelijke opvang uit dat overschot van beschermd wonen, dat is een regionaal budget. Maar er is enerzijds een onderzoek opgestart, omdat de regio natuurlijk ook niet helemaal enthousiast is om alles te dempen met dat budget van beschermd wonen, maar ook omdat door het woonplaatsbeginsel we uiteindelijk ook, die budgetten gaan straks naar de verschillende gemeenten toe en dan wordt het natuurlijk wel belangrijk dat wij in de komende jaren op een goede manier gaan uitzoeken hoe wij dan onze maatschappelijke opvang bekostigen.

De voorzitter: De heer El Aichi namens het CDA.

De heer El Aichi: Ik ben benieuwd, betalen wij ook als centrumgemeente voor economisch daklozen vanuit bijvoorbeeld andere steden, Heemstede, Zandvoort, Bloemendaal?

Wethouder Van Loenen: Nee, dus de economisch daklozen, dat is vastgelegd, die worden door de eigen gemeente opgevangen nu. Maar alle andere groepen natuurlijk dan dus niet. Dus misschien, volgens mij is dat helder, denk ik. Even kijken. Dan heb ik nog een aantal vragen.

De voorzitter: De heer Van Kessel heeft op dit punt nog een interruptie.

De heer Van Kessel: Dank. Hierop dan, is het dan ook zo dat de regiogemeenten eigenlijk betaald hebben voor het ruimhartige beleid van de gemeente Haarlem, of zie ik dat dan toch verkeerd?

Wethouder Van Loenen: Nee, daar betalen we ook zelf extra voor, ja. Dat dat was mijn vraag ook.

De heer Van Kessel: Wij betalen ook, maar hebben anderen nu betaald voor het feit dat wij een ruimer beleid, bijvoorbeeld doordat we economisch daklozen uit een andere regio opvangen?

Wethouder Van Loenen: Volgens mij ook niet, maar we zijn dus eigenlijk die hele financiële situatie aan het ontrafelen. Dat is ook best wel omdat ook allerlei dingen niet geïndexeerd zijn nog steeds, daar zal ik u even niet mee bemoeien, maar ik stel voor dat we dat wel terugbrengen naar u over hoe dat eruitziet. We zijn dus ook bezig met dat onderzoek over die financiële situatie, dat is ook iets wat ik zelf ook graag precies wil weten. Dus ik stel voor dat we, dan moeten we even kijken wanneer die klaar is en of we dat bij het uitvoeringsprogramma al kunnen delen. Het onderzoek loopt, dus er wordt wel aan gewerkt en dan gaan we u daar ook wat meer helderheid over verschaffen. Even kijken. Die heb ik beantwoord. De voorwaarden, even kijken. Ja, dus dat verklaart ook wel, het is natuurlijk niet heel makkelijk te zien, je kunt dus eigenlijk niet heel makkelijk zeggen: scenario 1 kost dit, scenario 2 et cetera. Daarom hebben we eigenlijk opgenomen, natuurlijk, scenario 1, dat is de wettelijke verplichting, dus dat zit het dichtst bij het rijksbudget wat daarvoor is en 4 uiteraard het verst ervan af. Het is ook niet mogelijk, want je weet ook niet hoeveel mensen je precies in de opvang krijgt op voorhand, dus dat zou je alleen kunnen terugrekenen, maar dat is natuurlijk nog best onvoorspelbaar. Je kunt dus niet achter de komma eigenlijk al die scenario's financieel uitrekenen, maar ik denk wel dat het helder is dat natuurlijk scenario 4 het duurste scenario's is, om maar zo te zeggen, en 1 het goedkoopst, om het ook zo te zeggen. Maar ik denk dat vooral eigenlijk de lastigheid is dat we gewoon mensen heel erg lang in onze opvang hebben, wat eigenlijk de vraag is voor wie dat nou eigenlijk een goed idee is.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Özogül.

Mevrouw Özogül-Özen: Ik heb een vraag. Ik snap het punt dat ze te lang in de opvang zitten, want dat is voor niemand goed. Alleen, je hebt ook mensen die bijvoorbeeld in Haarlem woonden, die zijn een jaartje elders gaan wonen en die zijn weer teruggekeerd naar Haarlem en die zijn dan na een jaar dakloos geworden. Deze mensen kunnen noch in de stad waar ze vandaan komen, noch in Haarlem in een opvang als we kijken naar dat tweejaarbeginsel van je moet ergens twee jaar gewoond hebben. Wat doen we dan met deze mensen?

De voorzitter: De wethouder, en ik wil u erop wijzen dat u wel door uw tijd heen bent.

Wethouder Van Loenen: Heel kort, want dat staat in onze huisvestingsverordening, hè, die twee jaar en die regiobinding. En ook, want u zei ook over die urgentie, daar gaat u ook over als raad. Maar volgens mij hoor ik ook een hoop mensen, ik hoor nog niet heel veel animo denk ik voor het verruimen van onze urgentieregelingen, maar daar moet u ook bij mijn collega voor zijn. Ik heb denk ik het meeste wel gehad en ik heb ook veel gehoord. Ik stel dus eigenlijk voor wat u heeft ingebracht, om dat mee te nemen. Wij gaan dat verder uitwerken. Ik hoor eigenlijk, niemand wil alleen aan de Wmo zich committeren, mensen willen wel iets meer. Ik hoor een aantal partijen die een beetje tussen 2 en 3 zitten en een paar partijen die zeggen: ik wil wel tussen 3 en 4 blijven. Dus volgens mij nemen we dat mee.

De voorzitter: Mevrouw Oosterbroek, gaat uw gang.

Mevrouw Oosterbroek: Nog wat vergeten, dus graag een tweede termijn. De kostendelersnorm, dat is nu geregeld, heb ik begrepen. Maar het is ook moeilijk voor de mensen, omdat ze soms worden gekort op hun toeslagen. Hebben we daar ook zicht op en zouden we daar ook nog iets mee kunnen? Dat als er iemand bij komt wonen, dat je dan een andere belastingsituatie hebt, dus dat in ieder geval qua kostendelersnorm vanuit de gemeente nu wel goed is geregeld heb ik begrepen, maar vanuit het Rijk heb je dan uiteindelijk alsnog de situatie dat je wordt gekort op geld en dus niet kan kiezen om je inwonende kind bij je te laten wonen.

De voorzitter: Mevrouw Scholten heeft een interruptie voor u.

Mevrouw Scholten: Met een kleine aanvulling misschien. Volgens mij is het mogelijk om die kostendelersnorm tijdelijk op te schorten als dat betekent dat iemand daardoor niet op straat komt, ook vanuit het Rijk.

Mevrouw Oosterbroek: Dus de relatie met de huurtoeslagen en de zorgtoeslagen, dat is landelijk. Maar dan, ik vraag me wel af in hoeverre dat dus ... Het zou mooi zijn als dat kan, volgens mij doen we dat ook, maar is het echt een oplossing, of kiezen mensen ervoor om alsnog de belastingsituatie zoals ze nu hebben te behouden?

De voorzitter: Uitstekend, dank u wel. Anders nog partijen in de tweede termijn? De heer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Goed, ik heb twee vragen gesteld, geen antwoord op gekregen. De eerste ging over: welke gemeenten verwijzen door naar Haarlem, en wat heeft zij ondertussen ondernomen richting die gemeenten? De andere vraag was om in de uitwerking mee te nemen om het verbod op slapen op straat in de APV op te nemen, en ook hoe de andere gemeenten daarin zitten.

De voorzitter: Ik hoor dat de wethouder daar zo nog op terugkomt. Verder nog leden van de commissie in de tweede termijn? Mevrouw Booms, gaat uw gang.

Mevrouw Booms-van der Meer: Dank u, voorzitter. Kan de wethouder kijken naar misschien iets helemaal nieuws voor economisch daklozen? Want economisch daklozen worden nu onder de Wmo opgevangen, worden eigenlijk afhankelijk gemaakt, kunnen vaak zelf niet eens meer koken. Dus ik zou heel erg pleiten voor een hele andere voorziening waarbij ze gewoon zelfredzaam zijn en er niet allemaal dure zorg opgetuigd wordt.

De voorzitter: Dank u wel. Anders commissieleden in de tweede termijn? Nee? Wethouder, dan stel ik voor dat u snel door deze vragen heenloopt.

Wethouder Van Loenen: Helemaal gelijk, ik ben toch een paar vragen inderdaad vergeten. Gemeenten die doorverwijzen, ik begreep inderdaad dat dat in de technische sessie aan de orde is gekomen. Ik weet niet, ik vind het niet helemaal chique om nu andere gemeenten te noemen. Je kunt het ook vragen ... Ik was daar ook niet bij, bij de technische sessie, maar ik begreep in ieder geval uit uw vraag dat dat zo is geweest. Het is inderdaad zo, je kunt gewoon eigenlijk aan iedereen vragen bij de Brede Centrale Toegang: wordt er vanuit andere gemeenten eigenlijk mensen deze kant op gestuurd? Ja, en ik denk dat die aanzuigende werking dus ook echt heel reëel is. Heb ik daar al iets voor ondernomen? Nee, want dat is best lastig, want wij hebben uiteindelijk geen mens slaapt op straat. Bij de rechter krijgt iemand gelijk om hier uiteindelijk opgevangen te worden. Zolang we daar dus niet iets aan veranderen en zolang we dus die beleidsregels niet specifiek voor Haarlem maken en dat inperken, staan we ook niet zo heel erg sterk. Dan het verbod op slapen op straat ...

De voorzitter: Daar heeft u toch een interruptie over van mijnheer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Je, een korte reactie. We steunen u natuurlijk gewoon in het initiatief om deze opinienota verder uit te werken, want het is ook hartstikke goed wat u doet, dat heb ik volgens mij ook gezegd. Alleen, het is natuurlijk wel van de gekke eigenlijk dat er andere gemeenten lekker doorverwijzen naar Haarlem, dat u weet welke gemeenten dat zijn, dat de gemeenteraad niet mag weten welke dat zijn en dat u eigenlijk ook richting de gemeenten niet eventjes een belletje doet: wethouder daar, collega, wat hoor ik nou, u stuurt uw mensen die u zelf kan opvangen naar Haarlem toe? Het is toch eigenlijk van de gekke dat u niet gewoon even de telefoon dan oppakt.

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder Van Loenen: Nou ja, kijk, ik hoor ook geluiden, maar ik ben daar niet achteraan gegaan, welke gemeenten zijn dat precies? Volgens mij moet daar ook niet de energie in gaan zitten. Ik ben wel met u eens, als we echt actief willen dat mensen uiteindelijk op een goede manier worden opgevangen, zullen we dus ook veel meer met andere gemeenten moeten gaan kijken om door te verwijzen terug te brengen et cetera, maar het helpt wel daarbij dat we dus eigenlijk iets scherper zijn in de regels die we hier hebben eigenlijk voor de opvang. Dat is ook wat ik u eigenlijk vraag om ons die handvatten ook te geven. Verbod slapen op straat, dat moet ik echt aan de burgemeester, dat ligt meer bij de APV, dus dat kan ik niet beantwoorden. Ik zal het wel eens even vragen aan de burgemeester en daar kunnen we altijd nog bij de volgende behandeling een keertje op terugkomen. We onthouden hem even. Het ging net even over meer eigenlijk die preventiekant, over de toeslagen et cetera en hoe moeilijk het is om eigenlijk te voorkomen dat iemand op straat staat, of eigenlijk steeds lastiger. Ik moet ook eerlijk zeggen, we worden niet heel erg geholpen door het rijksbeleid in deze. Dat vind ik ook heel erg lastig, want we zien op allerlei manieren dat mensen steeds meer schulden maken, dat het dus inderdaad steeds lastiger is om aan een woning te komen. Dat heb ik ook voor bijvoorbeeld laatst tegen de staatssecretaris gezegd: help ons ook daarbij om juist die preventiekant, daar zit echt heel erg veel in. Ik ben blij dat die kostendelersnorm eraf is tot 27 jaar. Er komt ook een herziening aan van de Participatiewet,

daar is van de week nog even over gesproken ook met minister Schouten. Maar het vergt echt behoorlijke veranderingen om aan die preventiekant meer te kunnen doen en daar zetten wij ook als gemeente Haarlem enorm op in. Dus alle opties die we hebben, die grijpen we met beide handen aan. Ik denk ook echt dat we veel meer nog kunnen in die preventiekant en ik denk dat Housing First daar een enorm goede opzet voor is. Dat is dan niet een uitstroom, want we gebruiken het nu eigenlijk als uitstroominstrument, Housing First, maar in de pure zin van Housing First is het eigenlijk het voorkomen van instroom van de maatschappelijke opvang en zo willen wij het ook gaan inzetten in Haarlem. Dat plan komt naar u toe, wel weer spannend, maar ik denk dat dat wel zou moeten kunnen lukken. De laatste vraag ging over de economisch daklozen, kunnen we daar niet een ander concept voor bedenken? Dat is meer een soort pension, zoals ook andere gemeenten dat hebben, dat je voor beperkte duur uiteindelijk wel in opvang terecht kan als economisch dakloze. Ja, dat zou iets kunnen zijn, dat bedoel ik ook met dat gedefinieerd aanbod. We hebben nu alle groepen bij elkaar onder de Wmo. Het is denk ik logisch als we inderdaad een apart beleidskader maken voor de economisch daklozen, maar dat we dus ook gaan nadenken: hoe kunnen we eigenlijk die mensen ook het beste opvangen?

De voorzitter: Goed, dan heb ik in ieder geval van de wethouder twee toezeggingen gehoord. Eentje gaat over de financiële situatie, dat die aan de commissie gestuurd wordt.

Wethouder Van Loenen: ... (buiten microfoon).

De voorzitter: Die wordt meegenomen, ja. Het andere punt is dat er teruggekomen wordt op het punt over de mogelijkheid om het toevoegen van de APV. Daar komt u via de burgemeester op terug, geloof ik.

Wethouder Van Loenen: Ja, er komt natuurlijk redelijk snel een uitvoeringsprogramma Opvang, wonen en herstel naar u toe. Dus ik ga even kijken wat we daaraan kunnen koppelen en als dat ... Ja, precies, die is al redelijk snel. Dus de ambtenaren wachten ook eigenlijk op deze input om dat verder te brengen. Dus misschien kan het daarin, dat moet ik even kijken, en anders gaan we het op een andere manier doen.

De voorzitter: Goed, dat stuk komt in ieder geval al volgende maand, dus dat zou heel erg snel zijn. Dan stond er op de planning in ieder geval nu tien minuten pauze, maar ik denk dat we daar snel doorheen skippen, gelet op de tijd. Zullen we even twee minuten plaspauze doen? Twee minuten plaspauze.

Schorsing

Overige punten ter bespreking

9. Eenmalige energietoeslag voor zelfstandig wonende studenten (DvL)

De voorzitter: Goed, dames en heren, na deze korte plaspauze laten we vervolgen, als u allemaal weer zover bent tenslotte. Ja? Mooi. Dan gaan wij naar agendapunt 9, de 'Eenmalige energietoeslag voor zelfstandig wonende studenten'. Op verzoek van de fractie van Jouw Haarlem en met instemming van deze commissie is deze nota ter kennisname geagendeerd. Het agenderingsverzoek is bijgevoegd. Ik wil u er wel allemaal op wijzen dat we heel krap in de tijd zitten, twee onderwerpen in een halfuur. Dus ik hoop dat we het kort en puntig kunnen houden. Als eerste, aangezien mevrouw Scholten het agendapunt heeft geagendeerd, aan u het woord.

Mevrouw Scholten: Dank u wel, voorzitter. Ik kan het zeker kort en puntig houden. We hebben het geagendeerd, omdat wij met de Raad van State vinden dat het niet duidelijk is waarom overcompensatie bij

studenten problematisch wordt geacht en bij andere groepen minima niet. We hebben het hier nu alleen over de energietoeslag van 2022, omdat helaas het Rijk nog niet duidelijk is over 2023. Vandaar ook kort en puntig. Jouw Haarlem zou ervoor willen pleiten om de studenten die zich hebben aangemeld ruimhartig van de energietoeslag te voorzien tot 130 procent van het minimum. Helaas kunnen we verder nog niet zoveel zeggen over de aankomende eventuele energietoeslag '23. We willen nog wel gewoon het belang van de uitspraak van de Raad van State benadrukken, maar ik kan kort blijven.

De voorzitter: Heel erg fijn, dank u wel. Anders commissieleden die op dit punt het woord willen voeren? Mevrouw Zwemmer namens D66.

Mevrouw Zwemmer: Dank u wel, voorzitter. In ieder geval, D66 is blij met het besluit van het college om de energietoeslag ook toegankelijker te maken voor studenten, mits zij natuurlijk aan de landelijke voorwaarden voldoen. Goed om te zien ook dat op de website ook al is uiteengezet dat studenten juist in aanmerking komen voor die energietoeslag 2022 en ook tot wanneer zij de tijd hebben om die eventueel nog aan te vragen. Hoe ik het begreep was dat de vraag van Jouw Haarlem die voorligt in het agenderingsverzoek is om ook te kijken naar de regels te laten gelden voor studenten vanaf 18 jaar in plaats van vanaf 21 jaar. Ik denk goed om te benadrukken dat D66 het belangrijk vindt dat de toeslag terechtkomt bij de Haarlemmers die dat echt nodig hebben. De gemeente heeft een schatting gemaakt van het aantal studenten dat in aanmerking komt voor de toeslag, maar heeft daarnaast ook een aantal aanvragen ontvangen waarvan een groot deel van studenten boven de inkomensgrens viel. Het bedrag dat is vrijgemaakt lijkt op dit moment de reikwijdte mee te nemen, waardoor in principe de studenten die de aanvraag gaan doen ook de energietoeslag zouden moeten kunnen krijgen. Daarbij nogmaals, we vinden het dus belangrijk dat de gelden terechtkomen bij de mensen die het nodig hebben en dat vraagt wellicht om enige flexibiliteit om te kijken welke studenten wel in aanmerking komen voor de toeslag en welke niet en dat is wat ons betreft niet per definitie gebonden aan de leeftijdsgrens. Tot slot willen we aan het college vragen te achterhalen binnen welke leeftijdscategorie de studenten vallen die de gemeente nu in beeld heeft. Inzichtelijkheid hierin zou helderheid kunnen scheppen in de grootte van de groep studenten die mogelijk in aanmerking komt voor de energietoeslag. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: U ook dank voor uw bijdrage. Anders commissieleden die het woord willen voeren? De heer El Aichi namens het CDA.

De heer El Aichi: Voorzitter, heel kort. Fijn dat ook zelfstandig wonende studenten aanspraak op de toeslag 2022 kunnen maken. Vraag aan de wethouder: op welke termijn vindt de besluitvorming plaats over de aangepaste beleidsregel energietoeslag?

De voorzitter: Dank u wel. Anders commissieleden? De heer Amand, u heeft geen tijd meer, dus helaas. Commissieleden die nog wel tijd hebben en die het woord willen voeren? Mevrouw Wegman, gaat uw gang.

Mevrouw Wegman: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij dat Haarlem wel sociaal is met studenten waar het Rijk dat helaas niet is. De PvdA steunt het verzoek van Jouw Haarlem op beide punten. Daarnaast zou ik wel graag nog aandacht vragen voor een groep die onzelfstandig woont. Ik erken dat het erg lastig is om dit goed te regelen, omdat je niet precies weet of ze dat onderling goed regelen. Toch denk ik dat de overheid moet opereren vanuit vertrouwen, vooral met dit soort regelingen. Er zou bijvoorbeeld iets bedacht kunnen worden dat alle huisgenoten op dat adres een digitale handtekening moeten zetten. Dat is maar een voorbeeld, maar ik denk dat er vast iets te verzinnen is, dus ik hoor dat graag van de wethouder.

De voorzitter: Dank u wel. Anders commissieleden die het woord willen voeren? Nee? Wethouder, aan u.

Wethouder Van Loenen: Dank u, voorzitter. Ik ga er ook proberen snel doorheen te gaan, want ik heb eigenlijk helemaal geen tijd meer. Even kijken. De oproep om ruimhartig om te gaan eigenlijk met de energietoeslag ook voor studenten. Het goede nieuws is dat we dat denk ik ook doen. Ten eerste natuurlijk gewoon omdat we überhaupt de studenten meenemen en dat inderdaad door het Rijk, het Rijk zit nog een beetje in de ontkenningfase, dus dat is denk ik heel sociaal. Maar ik denk ook dat het goed is om even te benadrukken dat er ook in de afgelopen maanden al studenten zijn geweest die nog niet 21 zijn, wel hebben aangevraagd en die we toch via de hardheidsclausule de energietoeslag hebben toegekend. Dus dat is denk ik belangrijk. Ik denk ook dat het wel belangrijk is om te vertellen, je kunt ook altijd naar de bijzondere bijstand. Dat is misschien niet altijd even bekend bij iedereen, dus heb ik ook nog wel zitten denken, misschien moeten we daar dan ook nog iets meer mee. Maar je kunt dus naar de bijzondere bijstand toe als jij denkt: ik heb gewoon een probleem. Het voordeel daarbij is dat je dus eigenlijk met hulp van een budgetcoach ook wordt gekeken: heb je nog op andere dingen recht, of waar kunnen we bij helpen? Specifiek voor de jongeren is het denk ik interessant dat we daarmee ook veel sneller een koppeling maken bijvoorbeeld met ons project voor schulden bij jongeren ...

De voorzitter: U heeft een interruptie.

Wethouder Van Loenen: ... en dat is denk ik wel echt belangrijk om heel snel die groep in beeld te hebben en dat is dus echt wel het voordeel van bijzondere bijstand ten opzichte van gewoon een generieke toeslag.

De voorzitter: Mijnheer El Aichi namens het CDA voor een interruptie.

De heer El Aichi: Ik heb al twintig jaar ervaring met de bijzondere bijstand. Bijzondere bijstand wordt meestal gegeven in de vorm van een lening, dus daar heeft de student ook niks aan.

De voorzitter: Daar wordt even naar gekeken, zo te zien. Maar wethouder.

Wethouder Van Loenen: Dat is niet altijd zo, eerlijk gezegd. Maar ik wil ook nog wel even zeggen, ik kan me voorstellen dat we dus misschien die hardheidsclausule gewoon eigenlijk wat meer standaard kunnen inzetten ook voor de 18-, 19-, 20-jarigen. We zijn best wel ingegaan, of we hebben eigenlijk gevolgd wat de richtlijn is, maar eigenlijk gebruiken we hem dus al op een andere manier. Dus je zou ook kunnen zeggen, het zal ook niet heel vaak gebeuren, maar we zouden die hardheidsclausule eigenlijk dus een soort van standaard kunnen toepassen, waardoor we eigenlijk de facto denk ik eigenlijk de mensen bereiken die het nodig hebben. Dan houden we het ook gewoon eigenlijk wel waar de energietoeslag voor bedoeld is, want de Partij van de Arbeid vroeg nog over onzelfstandig wonende studenten. Ik denk dat dat echt wel een hele ingewikkelde zaak is. Digitale handtekening, wij mogen niet zomaar iedereen bij de DigiD laten tekenen et cetera. Er is volgens mij ook maar één gemeente in Nederland die dat doet en die zijn volgens mij ook niet altijd even onverdeeld enthousiast daarover. Ik denk dat dat echt net iets te ver gaat, maar ik denk dus dat het goed is dat we die hardheidsclausule dus inzetten. En ik heb net ook nog even bevestiging gekregen: bijzondere bijstand in de vorm van een lening, nee, dat geldt niet voor kosten voor die energie waar het hier om gaat.

De voorzitter: De heer El Aichi.

De heer El Aichi: Is de wethouder bereid om aan te geven wanneer het wel in een vorm van een lening en wanneer niet.

Wethouder Van Loenen: Bijzondere bijstand bedoelt u?

De heer El Aichi: Ja, kunt u dat voor ons uitzoeken?

Wethouder Van Loenen: Ja, hoor. Ja, dat is eigenlijk bijna een technische vraag, maar dat kunnen we misschien wel op die manier ook behandelen. Vorige keer heb ik wel formeel gevraagd: dient u hem dan in technisch. Maar goed, dat moeten we maar even kijken hoe we dat doen. Even kijken. U vroeg ook nog de beleidsregel. Die zit al bij de stukken eigenlijk bij deze inkomende stukken. Die heeft u misschien nog niet gezien, maar in de tussentijd hebben wij als college dus de beleidsregel aangepast en de energietoeslag dus voor studenten beschikbaar gemaakt.

De voorzitter: Dank u wel. Commissieleden die nog wat willen zeggen in de tweede termijn? Niet? Uitstekend, heel fijn. Dan gaat in ieder geval de wethouder nog even terugkomen op de vraag vanuit het CDA over wanneer bijzondere bijstand een lening is en wanneer een gift. Ja, als technische vraag. Dus daar wordt op teruggekomen. Dan heb ik net vernomen dat wethouder Roduner nog ongeveer vijf minuten op zich laat wachten. Dus dat ligt aan degenen hierboven. Ik zit u allemaal op te jagen omdat we met de tijd zitten en vervolgens krijg ik te horen dat ze boven uitlopen. Dus ik zou voorstellen om u nog even vijf minuten met pauze te sturen.

Schorsing

10. Stand van zaken projecten Domus Plus en Skaeve Huse (FR)

De voorzitter: Goed, dames en heren, inmiddels is wethouder Roduner aangeschoven voor agendapunt 10, 'Stand van zaken projecten Domus plus en Skaeve Huse'. Het college informeert de commissie over de voortgang van de projecten Domus plus en Skaeve Huse. Voor beide projecten is samen met de werkgroepen uit de wijk gewerkt aan een schetsplan en een veiligheidsplan. Omdat dit project telkens naar achter schoof qua planning voor het bespreken en ook de SPvE's geschrapt zijn, is er uiteindelijk een stand van zaken gestuurd aan de commissie en die bespreken we nu. Wie kan ik vanuit de commissie als eerste het woord geven? Mevrouw Van der Windt namens D66.

Mevrouw Van der Windt: Dank u wel. Ik kan heel kort zijn. Uit de technische sessie over de maatschappelijke opvang en ook zojuist bij de bespreking over de maatschappelijke opvang blijkt heel duidelijk hoe hoog de behoefte is aan Domus Plus en ook aan Skaeve Huse. Want laten we vooropstellen, die groep verblijft en woont nu ook al in Haarlem. Ook Skaeve Huse, die mensen wonen ook in Haarlem, maar dan op een plek die veel minder geschikt is en zorgt voor heel veel overlast. Dus het zou fijn zijn als deze voorzieningen komen. We vinden het fijn om te lezen dat de omwonenden betrokken zijn bij het opstellen van de definitieve plannen. De notitie maakt helaas wel duidelijk dat het nog wel eventjes gaat duren voordat het allemaal concreet wordt en in werking wordt gezet. Want Domus Plus en Skaeve Huse, zo lezen wij, gaan vermoedelijke pas Q3 de inspraak in. Omdat de nood zo hoog is, is onze enige vraag: is het niet mogelijk om dat te versnellen, zodat de inspraak het liefste ruim voor het zomerreces in eind Q2 kan worden gestart? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anders leden van de commissie die een inspraakbijdrage willen leveren? Mevrouw Oosterbroek, gaat uw gang.

Mevrouw Oosterbroek: Dank in ieder geval aan het college voor de informatienota. Het is ontzettend belangrijk dat we deze faciliteiten gaan realiseren. We vinden het ook goed om dat te doen samen met de

natuur door de Ecoring-stichting die daar nu al is begonnen om daar een tuin te realiseren, dus daar zijn we erg blij mee. Wij vragen ons eigenlijk af: is er een mogelijkheid om het gewoon zo snel mogelijk te realiseren, zodat we de kwaliteit van de Wmo-voorziening die we nu hebben ook sneller op orde hebben?

De voorzitter: Dank u wel. Nou, sneller, sneller, dat is de toon. Anders commissieleden die het woord nog willen voeren? De heer El Aichi namens het CDA.

De heer El Aichi: Dank u wel, voorzitter. Heel kort. Dat er behoefte is aan een Domus Plus en Skaeve Huse is heel duidelijk. Ik ben benieuwd naar – hoe heet het – hoe volgens het college de participatie inzake Domus en Skaeve Huse verloopt in Haarlem-Noord. Ik ben heel benieuwd naar de participatie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Visser namens de PvdA.

De heer S. Visser: Dank u wel, voorzitter. Ook om even iets positiefs te zeggen ook over Domus Plus en Skaeve Huse, we willen graag benadrukken dat we blij zijn met wat er uit de bewonersparticipatie is gekomen. Er wordt gekozen voor groen, sociale plekken om elkaar te ontmoeten en ook plekken waar eventueel dagbesteding van de bewoners voor beide locaties kunnen worden gerealiseerd. Ook zijn we erg gelukkig met de opmerking dat de gemeente de wensen van de werkgroepen wil overnemen. Dat vinden wij een mooie uitkomst van de participatie en we hopen dat de plannen in de toekomst gaan zorgen voor nog meer sociale contacten en nuttige en duurzame dagbesteding voor de bewoners van beide projecten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anders commissieleden die nog het woord willen voeren? De heer Amand namens Trots.

De heer Amand: Dank u wel. Ik had eigenlijk één vraag. Skaeve Huse in Haarlem-Noord Vergierdeweg, wordt daar natuurlijk die hele buurt meegenomen? Want het is natuurlijk wel zo, er waren nogal protesten links en rechtsom. Hoe staat het daarmee nu?

De voorzitter: Dank u wel. Anders commissieleden die nog het woord willen voeren? Mevrouw Scholten, gaat uw gang.

Mevrouw Scholten: Behalve die tik op mijn schouder net. Wij zijn ook echt heel blij dat deze plannen doorgaan, want we hebben deze plekken keihard nodig. Ik hoop en denk ook en heb er vertrouwen in dat we daar straks ook echt iets kunnen toevoegen aan Haarlem, zeker met de extra dagbesteding die er zit en de sociale impact. Ik was even afgeleid, excuus.

De voorzitter: Dat kan gebeuren, geen probleem. Anders commissieleden die nog het woord willen voeren op dit punt? Mevrouw Oosterbroek.

Mevrouw Oosterbroek: Het is dan een tweede keer, maar kunnen we de punten die mevrouw Jacobsz eerder in de commissie ook meenemen, of mag mevrouw Jacobsz die punten alsnog maken bij het juiste agendapunt?

De voorzitter: Dat wordt wel lastig, omdat er natuurlijk net een andere wethouder is aangeschoven. Dus misschien dat als daar ... Mevrouw Jacobsz, als u die vragen die u had gewoon nog herhaalt. Ik ben een beetje vrijgevig met de tijd omdat we even hebben moeten wachten. Over de groene zoom.

Mevrouw Jacobsz: Oké, dank u wel, voorzitter, en dank u wel, mevrouw Oosterbroek. Ja, want wat ik net vroeg over de Domus Plus, in onze beleving is dat bouwen in de groene zoom. Onze suggestie is om in plaats van een vast gebouw daar neer te zetten, om te kijken of er ook mogelijkheden zijn om iets flexibels daar neer te zetten. Want mocht het – niet dat we daarvan uitgaan natuurlijk – maar mocht het toch iets minder gaan zoals we hadden gehoopt, dan kan je dus deze flexibele units wellicht verplaatsen naar een andere plek, met de mensen die daar dan ook, dan kun je meegaan. Dat is eigenlijk mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Özogül, gaat uw gang.

Mevrouw Özogul-Özen: Stuk gelezen, wat ons betreft kan het niet snel genoeg gebouwd worden, dus perfect.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Hulster.

De heer Hulster: Dank u wel. Wij zijn ook heel blij dat hier nu vaart mee gemaakt wordt, hoewel het natuurlijk wat ons betreft, dan sluiten we ons aan bij de woorden van D66, dat we ook graag nog wat meer snelheid willen. We zijn ook heel blij met de buurttuinen. Er is nog een motie die we hebben ingediend bij de Domus Plus op de Nieuweweg, maar we zien ook dat de invulling van de Skaeve Huse ziet er ook goed uit, dus we hopen dat er snel gebouwd kan worden.

De voorzitter: Dank u wel. Anders commissieleden die nog wat willen toevoegen? Nee? Wethouder Roduner.

Wethouder Roduner: Dank u wel. Sneller, sneller, sneller, nou, dat is een fijn geluid in deze commissie. Vorige periode veel discussie gehad, ook over de wenselijkheid op de locatiekeuze. Maar fijn dat in ieder geval breed gedeeld wordt dat deze voorzieningen hartstikke hard nodig zijn voor de gemeente Haarlem. We zetten er hartstikke hard druk op om ook deze te realiseren. Daar zijn bestemmingsplanwijzigingen voor nodig, dat is uiteindelijk hetgeen waar hard aan gewerkt wordt. Belangrijk onderdeel van die bestemmingsplanwijzigingen is het flora en faunaonderzoek, dus er zijn ook meerdere onderzoeken nodig: ecologie, geluid, bodem. Maar flora en fauna is het onderzoek waarvan ik begrijp dat dat het langst duurt, tot en met de zomer. Dus dat moet eerst zorgvuldig worden afgerond voordat we uiteindelijk ook dat bestemmingsplan kunnen afronden en ter zienswijze in de stad kunnen brengen. Ik denk ook wel, in het stuk ziet u dat ook wel, dat het bestemmingsplan, dat is vervelend dat dat wat langer duurt, maar het moet wel zorgvuldig zijn, omdat we toch ook zien dat er nog steeds wel weerstand is in de wijk en een aantal partijen zich ook organiseren om misschien juist ook wel weer procedures aan te gaan spannen. Dan is het denk ik nog belangrijker dat wij ons huiswerk goed gedaan hebben en ook die bestemmingsplannen op orde hebben. Want er is volgens mij niks vervelenders dat we nu snel haastwerk maken, maar uiteindelijk toch gewoon dat het plan weer wordt afgeblazen bij de rechter. Dus dat is even hoe het is, maar dit is in elk geval een van de snelste bestemmingsplannen die ik als wethouder RO deze twee periodes ga meemaken, denk ik, dus ik ben daar heel blij mee. Er wordt nog steeds ... En toch even dan ook over de fysieke inpassing. OPHaarlem heeft een vraag over flexibel bouwen. Ik denk dat we in Haarlem-Noord met wat we daar gaan bouwen, dat dat veel flexibeler is. Dus dat is in ieder geval de verwachting. Ok denk dat op de Domus Plus-locatie, dat is inderdaad groengebied, dus daar gaan we ook het gesprek over met de provincie: hoe gaan we dat op een goede manier inpassen? Want zij moeten daar ook iets van vinden. Maar het is daar toch wel echt de behoefte om een goed, dat klinkt dan even, een goed woongebouw neer te zetten wat duurzaam is, wat prettig is, wat veilig is. Ik heb niet het idee dat we op dit moment denken dat echt met tijdelijke woningbouw we de kwaliteit kunnen bereiken die we willen. Dus ik snap uw idee heel goed, dus u zegt: hoe gaat dit? Maar ik denk dat we ook een goede start maken en willen dat het gelijk vanaf moment één goed staat en ons beeld is dat daarbij gewoon een goed woongebouw hoort en dat dat niet met tijdelijke woningbouw op dit moment geregeld kan worden.

Dan tenslotte nog even iets over de participatie. U heeft gezien, er zijn een aantal participatiegroepen in de wijken. In Haarlem-Noord zijn er zelfs twee, eentje die gaat over de veiligheid en eentje die zich ook veel meer bezighoudt met de herbestemming van de stolpboerderijen Akendam. Dus dat zijn goede groepen waarmee constructief wordt samengewerkt. Soms verschillen we natuurlijk van mening ook, maar dat hoort erbij. Dus ik denk dat ook de participatie – dat is in reactie richting het CDA – in een betere vorm gaat dan de vorige periode. Er zijn bij veel mensen, dat zie ik dus ook in deze commissie, dat de knop is omgezet: ze komen er, laten we dan nu vooral ook met elkaar het gesprek voeren hoe we dit zo goed mogelijk met elkaar gaan doen.

De voorzitter: Oké, dan denk ik dat daarmee de meeste vragen wel beantwoord zijn. Ik kijk heel even snel rond. Ja, ik denk ook allemaal. Mooi. Dan hebben we ook dit onderwerp zo voldoende behandeld.

11. Sluiting

De voorzitter: Dan dank ik u heel erg voor uw tijd en aandacht deze avond, die iets langer heeft geduurd dan elf uur. Dan zie ik u graag volgende maand weer bij deze commissie terug.